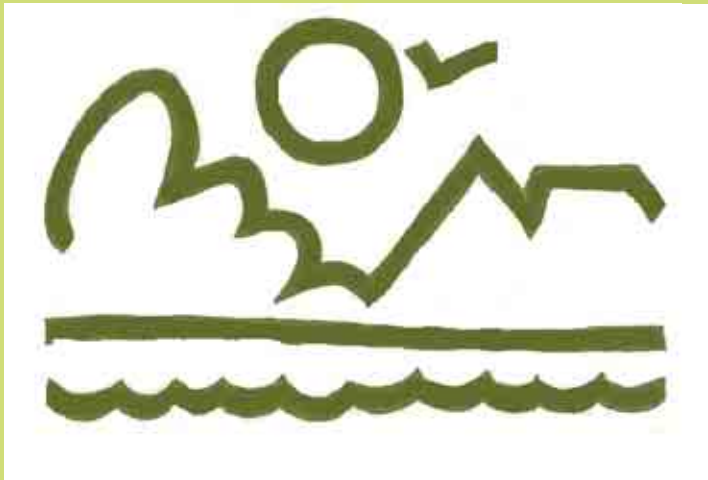

Retouradres : Gilbert Cant
Perstraat 88 9120 Haasdonk

België-Belgique
P.B.
9100 SINT-NIKLAAS 1
3/5052

Afgiftekantoor :
9100 Sint-Niklaas 1

'T GROENE WAASLAND

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift
27ste jaargang - nr 1; januari 2007 - nr 148

N A T U U R   E N   M I L I E U

foto Lijane Verbeke

I N   H E T   W A A S L A N D

'NO TIME TO WASTE'

Wie kent er de gekende slogan van Greenpeace niet? Reeds in de jaren zeventig maakte deze internationale milieuorganisatie de wereld attent op het feit dat het met onze aarde de verkeerde kant opgaat, dat er geen tijd te verliezen is wil men het tij doen keren.

Ondertussen is er te veel tijd verspild en de opwarming van de aarde bedreigt nu heel wat ecosystemen. Het feit dat men te weinig aan de oorzaken van deze opwarming gedaan heeft en dat het politieke debat rond deze problematiek nog steeds op een veel te laag pitje brandt, is voldoende bekend.

Bovendien dreigt men verkeerde accenten te leggen. Het uitbreiden van het aandeel kernenergie mag geen optie zijn, aan het vooropgestelde plan om de kerncentrales te sluiten mag niet geraakt worden. Gewetensvolle en bekwame politici moeten inzien dat men geen probleem oplost door een ander te creëren. Kernafval is en blijft een ernstig en gevaarlijk probleem waarmee we vooral de generaties na ons zullen belasten.

Indien men kernenergie als mogelijk alternatief voor fossiele brandstoffen naar voor schuift, verdwijnt ook de motivatie om te zoeken naar milieuvriendelijke alternatieven. Bovendien zal dit ook zijn weerslag hebben op de toepassing van bestaande hernieuwbare energiebronnen.

Maar wij mogen niet alle verantwoordelijkheid in de schoenen van de politici schuiven. Ieder van ons draagt ook een individuele verantwoordelijkheid. Wij zullen de uitstoot van broeikasgassen niet kunnen terugdringen zonder onze levensstijl aan te passen.

Wat we dan toch nog aan uitstoot

veroorzaken moet gecompenseerd kunnen worden door bossen. Gemengde loofbossen slaan in hun ecosysteem jaarlijks immers een 7-tal ton CO2 op per hectare.

Een efficiënt bosbeleid dringt zich dus op. Een dergelijk beleid zou moeten beginnen bij de bescherming van de bestaande bossen. Een ontbossingstop in het dichtbevolkte Vlaanderen is zeker geen overbodige luxe. Maar jammer genoeg moeten ook in ons bosarme Waasland nog bospercelen en kleine landschapselementen zoals hagen en bomenrijen wijken voor woonuitbreiding of industriële activiteiten.

Compensatiemaatregelen zijn niet altijd even effectief. Het duurt verschillende decennia vooraleer een nieuw aangeplant bos dezelfde bufferende werking heeft als een 'volwassen' bos.

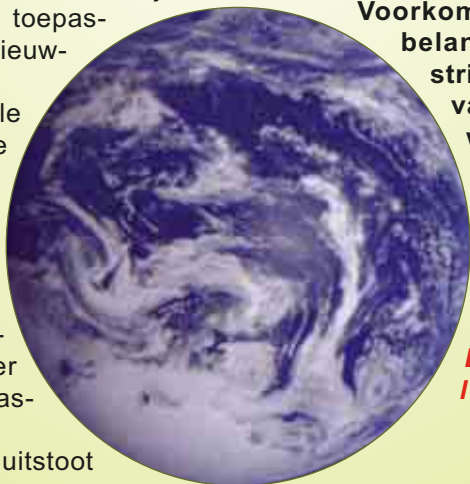
De milieubeweging pleit dan ook al jaren voor meer bos in Vlaanderen.

Minister Peeters blijkt daar echter niet van overtuigd te zijn. Het aankopen van bestaande bossen door de overheid is zo goed als stopgezet. De bosuitbreiding zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, verloopt moeizaam...

Gelukkig zijn er nog vrijwilligers die regelmatig de handen uit de mouwen steken. Activiteiten zoals de boomplantactie en aankopen van natuurgebieden door milieuverenigingen zijn erg waardevolle initiatieven die steeds meer aan belang winnen.

Voorkomen en genezen; twee belangrijke peilers om de strijd tegen de opwarming van de aarde te kunnen winnen. We hebben geen tijd te verliezen. No time to waste. Hopelijk maakt ons kiesgedrag dit binnen enkel maanden duidelijk aan de politieke wereld.

De redactie wenst zijn lezers een ecologisch 2007 toe!

Beste lezer, (herhaling)

Als er een overschrijvingsformulier van 't groene waasland in dit nummer zit, **gelieve dan** Uw abonnement te hernieuwen door **5 euro** over te schrijven op het rekeningnummer **000-1709871-52** met vermelding, *abonnement 't groene waasland*. (Meer info tel 03/775 19 31)

JAGERS BETRAPT OP HET RESERVAATPER- CEEL "KARNEMELK- PUTTEN".

foto Jan D'hollander

Donderdag 7 december waren twee medewerkers van Natuurpunt bezig met het herstel van de omheining rond de boomgaard bij het Natuurhuis Panneweel, toen ze rond 4 u. schoten hoorden vanuit de richting van de Karnemelkputten, een reservaatperceel bij de Groenendijk te Sint-Gillis. Tientallen vogels, vooral duiven, maar ook enkele buizerden en blauwe reigers vlogen in het rond. Dit leek verdacht. De Karnemelkputten, een weiland met enkele kleine kreekputten en een aangrenzend bosje van populier en naaldhout, zijn verboden terrein voor jagers. Vooral het bosgedeelte is een rustgebied in de druk bejaagde polders. Ieder jaar broeden er een twaalf tot vijftien koppels blauwe reigers en af en toe een sperwer of ransuil.

Toen ze over de Groenendijk bij het reservaat kwamen stond een terreinwagen met knipperende lichten op de weg. Opgelet, jagers aan het werk, leek de boodschap. Rond en op het 2 ha grote perceel stonden een tiental mannen en vrouwen opgesteld, het geweer gericht op de rondvliegende en invallende duiven en op het wild dat uit het bos werd gejaagd. De beheerders lieten onmiddellijk de jachtpartij stilleggen. De man in de 4x4-wagen, E.B., de secretaris van de Wildbeheerseenheid Waasland, hield zich afzijdig. Hij had de uitgenodigde jagers laten betalen om een dagje te

komen schieten in zijn jachtgebied en hen te goeder trouw in het reservaat gestuurd. Nu stond hij natuurlijk te kijk in aanwezigheid van zijn "invité's". Twee jaar geleden had hij op dezelfde manier al eens dagjesjagers misleid. Toen organiseerde hij, zonder er zelf bij aanwezig te zijn, ook een loerjacht op hetzelfde eigendom van Natuurpunt. Deze jagers werden ook eerder toevallig ontdekt en uit het reservaat gezet.

Het is nu ook duidelijk waarom het bordje bij de ingang van het reservaat sinds enige tijd verdwenen is.

Natuurpunt Waasland-Noord heeft dan ook een proces-verbaal laten opstellen door de boswachters van het Agentschap Bos en Natuur. Jagen zonder toestemming op anderen eigendom en op de openbare weg is verboden.

Jan Dhollander, Natuurpunt Waasland-Noord

WASE VOEDSELTEAMS. EEN NIEUWE BAND VAN VERTROUWEN TUSSEN BOER EN CONSUMENT.

Achtergrond: wat is een voedselteam?

Een voedselteam is een groep mensen uit dezelfde buurt die een overeenkomst sluiten met enkele boeren uit de streek over de afname van boerderijproducten. De leden van het voedselteam verbinden zich ertoe om samen met een vaste regelmaat bij deze boeren voedingsmiddelen aan te kopen. Het gaat om verse producten zoals groenten, aardappelen, fruit, fruitsap, zuivel, kaas en vlees en soms ook brood en wereldwinkelproducten. Het gaat daarbij over milieuvriendelijk geteelde producten, vaak verkregen ze zelfs het biogarantie-label.

Voedselteams wil consument en boer weer dichter bij mekaar brengen. In de gangbare voedselproductie en -handel bestaat de keten die het voedsel van bij de boer tot bij de consument brengt, uit vele schakels. Landbouwproducten worden over de hele wereld verhandeld door grote bedrijven die veel winst maken. Deze dienen als grondstoffen voor de voedingsindustrie waar ze in elkaar geknutseld worden tot allerhande soorten eindproducten waar de rekken van de supermarkten mee vol liggen.

In een voedselteam kan je als consument weer voeling krijgen met waar je eten vandaan komt, en kennismaken met de boer die het voor jou geproduceerd heeft. Voedselteams kiezen zoveel mogelijk voor boeren die op milieuvriendelijke of biologische wijze produceren, wat een groot voordeel is voor het milieu, en voor onze gezondheid. Ook de boer heeft er voordeel bij: door vaste afspraken te maken krijgt hij een stukje zekerheid over zijn afzet en een eerlijke prijs voor zijn product. Een voedselteam is dus meer dan alleen een gemakkelijke manier om aan gezond voedsel te geraken: alle partijen gaan een engagement

nieuw voedselnetwerk

aan om bij te dragen tot een meer duurzame voedselproductie dicht bij huis.

Voedselteams dragen ook bij tot een eerlijke wereldhandel. Want de problemen in de landbouw in de derde wereld hangen nauw samen met de manier waarop wij hier voedsel produceren, verhandelen en consumeren. Werken aan duurzame voedselproductie hier bij ons is een noodzakelijke voorwaarde om de situatie van de boer in de derde wereld te verbeteren.

foto Erik Rombaut

De Wase voedselteams in de praktijk.

In het Waasland zijn er momenteel al 4 teams actief: Stekene (03/7891816), Sint-Gillis Waas (Stationsstraat 126, 03/7707147), Sint-Niklaas (Vijfstraten, voedselteam.snk@pandora.be) en Temse-Tielrode (depot Freinetschool in Tielrode). Daar zijn telkens ongeveer 20 gezinnen lid van. De producten komen van boerderijen uit Watervliet, Moerbeke, Lokeren, Eksaarde, Hofstade-Aalst, ...

Praktisch gaat het als volgt. Je bestelt in de loop van deze week via de website <http://www.voedselteams.be> de producten. Daartoe kreeg je een gezinsnummer en verkreeg je een bestelcode om de internet-webwinkel binnen te kunnen. De volgende week vrijdag brengen de boeren alles wat je team heeft besteld gezamenlijk naar het dépôt (zo

nieuw voedselnetwerk

kan je ook heel kleine bestellingen doen). Dat is vaak een plaats bij één van de teamleden. Daar worden de producten bewaard in de koelkast en op het rek met jouw nummer. Op vrijdagavond kan je dan je bestelling komen ophalen, een dépotverantwoordelijke (vaak is dat volgens een beurtrol) gaat na of alles in orde is, ontvangt je leeggoed en controleert de goede werking. De week erna volgt je factuur die je overschrijft naar de kas van je voedselteam. Van daaruit betaalt de financieel verantwoordelijke dan de boeren. Ieder gezin betaalt een waarborg van 70 euro, die je terugkrijgt mocht je niet langer lid blijven. Die waarborg laat de financieel verantwoordelijke toe om betalingen uit te voeren aan de boeren, nog voor jij betaald hebt aan het team.

Heb je interesse gekregen in duurzaam geproduceerde landbouwproducten en voedsel uit eigen streek via vzw voedselteams?

Neem dan contact op met de regioverantwoordelijke Pat De Buck, spoorwegwegel 41 te 9190 Stekene (0498/108011) of via mail: oost-vlaanderen@voedselteams.be

Hij brengt je in contact met het team dat dichtst bij jou in de buurt werkt. De lokale VT-verantwoordelijke begeleidt je bij de eerste bestelling.

Je kan ook de site www.biodichtbijhuis.be <<http://www.biodichtbijhuis.be>> raadplegen. Je klikt op je gemeente en vindt daar in een oogopslag alle nuttige informatie over biologische voeding bij jou in de buurt.

Hallo VT Sint-Gillis-Waas,

Hoe vind je jou groentemand?

- 1 Blauwe bakken - gewoon pakket -
- 1 Groene bakken - mini pakket -
- 1 Grijs bakken - groot pakket -

Smakelijk, 't Uilenbos

foto Erik Rombaut

Getuigenis:

Ik heb via voedselteams opnieuw mijn grootmoeder ontmoet: de smaken van de biologische wortels en tomaten zijn onvergelijkbaar met de gangbare producten én de smaken van vlaaien en puddingen herinneren me aan grootmoeders keuken ... SMAKELIJK!! (erik rombaut)

Bereken jouw voedselvoetafdruk

Op de website <<http://www.voedselteams.be>> kan je ook je eigen voedselvoetafdruk berekenen. Dat is de hoeveelheid grond die nodig is om jouw voedsel te kunnen produceren; echt interessant om eens uit te rekenen aan de hand van 15 vragen. De voedselvoetafdruk van Pol Goossen is 0,56 ha, die van Tine Van den Brande bedraagt 1,10 ha. En hoe groot is jouw voedselafdruk!

foto Erik Rombaut

Help die te verkleinen en word lid van een Waas voedselteam.

ABLLO vzw en Voedselteams vzw

ABLLOvzw

SUCCESVOLLE ON-LINE PETITIE VOOR DE BUURTWEG 14 OP HET OUD VLEGVELD TE WAASMUNSTER

De raad van bestuur van vzw Durme vond het opportuun het dossier buurtweg 14 open te trekken naar Vlaanderen via een online-petitie. Vanaf nu zijn immers de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen en de Vlaamse Minister van Ruimtelijke Ordening VAN MECHELEN betrokken. Die moeten het rooilijnplan goedkeuren of niet-goedkeuren.

De petitie op de website van vzw Durme is een succes. Reeds 2500 handtekeningen staan op

on-line actie

de versperring en deed geen uitspraak over het openbare karakter van de weg. Het is dus nog steeds een illegaal afgesloten weg.

De overheid wil via een uitputtingsslag en een mediamiek verhaal de vrije hand te krijgen in dit dossier. vzw Durme laat zich echter leiden door de logica en door het recht en blijft daarom verder werken op dit dossier. We willen voorkomen dat heel het mooie Oud Vliegveld stap voor stap ontoegankelijk wordt gemaakt.

vzw Durme probeert zoveel mogelijk handtekeningen te verzamelen. Onderschrijf dus snel de petitie op www.vzwdurme.be.

Inlichtingen bij: Peter Claus,
peter.claus@vzwdurme.be, 09 348 30 20

de petitielijst. Het dossier is veertien jaar oud en de handtekeningen komen uit 66% van de Vlaamse gemeenten. De petitie maakt duidelijk dat Vlaanderen weet wat er in Waasmunster gebeurt. De mensen herkennen dit dossier als een grove bestuurlijke onregelmatigheid.

We willen via de petitie bekomen dat de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen en de Vlaamse minister VAN MECHELEN de rooilijn niet goedkeuren. Nadat de wegverlegging vernietigd werd door de Raad van State wegens gebrek aan motivering wil men de verlegging opnieuw goedkeuren nu met de motivering dat voor de recreanten kromme wegen beter zijn dan rechte!! Men acht het niet voor mogelijk.

Daar waar velen dachten dat na het vonnis van de Rechtbank van Dendermonde het doek gevallen was, is dit niet zo. Het vonnis deed enkel uitspraak over de kwaadwilligheid van

HARDRIJDERS NABIJ SCHOOL IN SINT-GILLIS : GEEN PROBLEEM

Gemeentebestuur van Sint-Gillis Waas geeft hardrijders aan de basisschool Hoogeinde vrije baan. Doeltreffende verkeerstafel helaas verwijderd.

Er was een wegomlegging voor nodig van vele maanden, maar het resultaat is bedroevend. Ter hoogte van de basisschool Hoogeinde op de verbindingsweg tussen Sint-Niklaas en Sint-Gillis Waas (Sint-Niklaasstraat) werd de bestaande en zeer doeltreffende zone-30-verkeerstafel afgebroken. Je kon er onmogelijk harder dan aan 30 km/uur overheen rijden. Dat was kennelijk voor het gemeentebestuur

foto Erik Rombaut

foto Erik Rombaut

een probleem.

In opdracht van het gemeentebestuur werd afgelopen winter de verkeerstafel verwijderd. Even verderop werd aan het kruispunt met Baarstraat en Laarstraat een verkeerstafel-nieuwe-stijl aangelegd. Dat zijn verkeerstafels zoals Sint-Gillis ze tegenwoordig opvat: ze bestaan nauwelijks nog uit een verhoging van de rijbaan, maar enkel uit een verfmarkering. Je kan er makkelijk aan 90 km/uur overheen razen.

Wedden dat er de komende maanden groepen zal worden om meer controles tegen hardrijden, flicscamera's en streng toezicht op de verplichte zone 30. Straks is er opnieuw een politieagent nodig om de oversteek te beveiligen voor de schoolkinderen. Iets wat door de vroegere verkeerstafel overbodig was geworden ....

ABLLOvzw

foto Erik Rombaut

NACHT VAN DE DUISTERNIS EN HET E34-EXPERIMENT 3 MAART 2007

De Vlaamse overheid kan jaarlijks miljoenen euro's besparen wanneer het geslaagde E34-verlichtingsexperiment te Sint-Gillis-Waas/Stekene over heel Vlaanderen wordt uitgebreid.

De openbare verlichting van Vlaamse autosnelwegen en van de op- en afritten verbruikt jaarlijks 40 miljoen kWh, de verlichting van de gewestwegen vraagt 50 miljoen kWh en de belangrijkste tunnels verlichten verbruikt jaarlijks 20 miljoen kWh. Dat is samen goed voor een jaarlijkse energiefactuur van 10,9 miljoen euro (De Morgen 9 jan 07).

Sedert een tweetal jaren experimenteert de Vlaamse administratie met een halvering van de verlichting op een deel van de E 34 op het grondgebied van Sint-Gillis-Waas en Stekene. Daar brandt de verlichting tegenwoordig steeds op halve kracht. Van elke 2 lampen op elke verlichtingspaal wordt nog slechts 1 van de lampen aangestoken. Een Om 00.30 u. dooft de verlichting helemaal.

De wegenadministratie in Gent beloofde destijds aan de Wase sterrenkundige vereniging Antares en aan ABLLO vzw om dit experiment

te evalueren (op verkeersveiligheid, op energiekosten e.d.m.) en bij gunstige cijfers dit initiatief mogelijk uit te breiden naar andere autosnelwegen.

Waar wacht de overheid op, om in het kader van de Kyotoverplichtingen, dit experiment te evalueren en uit te bereiden?

ABLLOvzw

OVERBELICHT

In de gemeente Sint-Gillis Waas werd onlangs het kruispunt heringericht aan Holstraat, Loeverstraat en Kemzekestraat. Daarbij werd ook de openbare verlichting vernieuwd. Helaas werden daarvoor ouderwetse armaturen gebruikt die erg veel strooilicht verspreiden. Maar wat nog erger is, de oude straatverlichting werd niet verwijderd, zodat er nu twee lampen boven elkaar branden, elke avond opnieuw. Erg consequent is de houding van Sint-Gillis Waas in de strijd tegen de lichte-hinder duidelijk nog niet. Laten we hopen dat het gemeentebestuur haar beloften nakomt om voor de nieuwe parking aan het gemeenschapscentrum De Route én bij de herinrichting van de Kerkstraat en Kronenhoekstraat, te

foto Erik Rombaut

groenlachen

opteren voor vriendelijke sfeerverlichting, zonder hinder. ABLLO vzw hoopt dat het gemeentebestuur van Sint-Gillis Waas de autosnelwegverlichting definitief verbant uit het centrum. Het heel goede voorbeeld van de vernieuwde verlichting in Belseledorp of rondom het station van Bornem kan wellicht inspiratie brengen. Intussen heeft eandis, na een vraag van de technische dienst van de gemeente Sint-Gillis Waas, in december de oude armaturen verwijderd.

ABLLOvzw

KERKUILEN IN TIELRODE EN ELVERSELE!

Het was op 8 januari 2000 dat Lieven Busschaert van (toen nog) Natuurrezervaten, afdeling Dendermonde, samen met Ons Streven vzw, een kerkuilennestkast plaatste in de kerktoren van Tielrode.

Nu, 7 jaar later, kunnen we vaststellen dat dit waardevolle initiatief tot nu toe geen succes kende. Het was niet de gewenste kerkuil, maar een groep kauwen die de nestgelegenheid inpalmde. Er viel namelijk te veel licht in de nestkast; ideaal voor kauwen, maar minder geschikt voor kerkuilen. Dankzij de werkgroep NME Zuid-Waasland van Natuurpunt, onder impuls van Eddy De Taey en Marc Aerts, krijgt dit kerkuilenproject nu een nieuwe start.

Na een plaatsbezoek in de kerktoren van Tielrode (oktober 2006), werd de kast ontdaan van een vracht nestmateriaal van de kauwenkolonie. De nestkast werd ook aangepast en opnieuw geïnstalleerd op donderdag 16 november 2006.

In één adem werd ook een nestkast geplaatst in één van de stallen van schaapherder Johan Deyaert in de Hogenakkerstraat in Tielrode, waar reeds een kerkuil woont tussen de isolatieplaten van het dak. Ook in de kerktoren van Elversele werd een nestkast geplaatst.

Het is nu de bedoeling dat Natuurpunt samen met Ons Streven vzw deze projecten blijft opvolgen. We hopen succes te oogsten op

foto Ludo Goossens

deze 3 potentiële broedlocaties. Uitkijken wordt het vooral naar de schapenstal. Zal de reeds aanwezige kerkuil zijn nieuwe nestgelegenheid prefereren boven de bestaande huisvesting? We geven hem alleszins de vrije keuze om, spontaan, al dan niet te verhuizen.

We houden jullie op de hoogte;

**EN DE VOGEL VAN HET
JAAR 2007 IS ...
GEEN DISCUSSIE OVER
DE MEEST GELIEFDE VOGEL
VAN VLAANDEREN.**

Op 1 oktober 2006 schreef Vogelbescherming Vlaanderen verkiezingen uit, nl. die van de vogel van het jaar 2007. Uit een lijstje van twintig bekende en iets minder bekende Europese soorten kon iedereen op

foto Hugo De Beuckeleer

zijn favoriete vogel stemmen. Op 16 november werden de kieshokjes zonder pardon ontmanteld en konden de stembiljetten geteld worden. Ook al voerden drie vogelsoorten in het begin fel strijd voor de eerste plaats, toch moesten zowel de groene specht als de torenvalk uiteindelijk de duimen leggen voor de roodborst. Met 16,24% van de stemmen achter zijn naam steekt de roodborst met kop en schouders boven alle andere vogels uit. Dit kleine alombekende zangvogeltje, met zijn leuke snoetje en zijn klaterende zang, is dus nog steeds erg geliefd bij de Vlamingen. Op de tweede plaats strandt de torenvalk met 10,41% van de stemmen. De groene specht sluit de top drie af met 9,97%. Deze vogel wordt de laatste jaren vaker gezien in onze tuinen en is nu toch wel een echte **BV** (bekende vogel) geworden.

NATUURHERSTEL RIET- KRAAG TE MEERDONK TEGEN GROTE GEULE

In oktober liet Natuurpunt de met afval volgestorte oever afgraven van een recent aangekocht akkertje langs de Kieldrechtse Watergang te Meerdonk. De waterloop, eigenlijk het smallere deel van de Grote Geule op het grondgebied van Sint-Gillis (Meerdonk), is een ecologische verbindingroute tussen de Kreken van Saleghem, de Grote Geule en het Stropersbos. Vele van de drassige oevers zijn opgehoogd met sluikestorten of zijn aangeslibd. Ruigtekruiden hebben de rietkragen verdrongen.

foto Jan D'hollander

Natuurpunt Waasland-Noord probeert met steun van het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas de zones, gelegen in VEN-gebied, te herstellen. Doel is het behoud van rietkragen met de daarbij horende rietvogels. Mooi meegenomen is dat hierdoor ook het waterbufferende vermogen bij overstromingen toeneemt.

Het 40 a grote akkertje ligt in vogelrichtlijng gebied en wordt beheerd in functie van het behoud en herstel van akkervogels.

natuurpunt
waasland noord

mondiaal

EERSTE GESCHENKENBEURS TE SINT-GILLIS-WAAS

Op 9 december 2006 werd in Sint-Gillis-Waas de eerste geschenkenbeurs georganiseerd. Er werd een samenwerkingsverband gesmeed tussen de noord-zuidverenigingen van de gemeente en de natuur- en milieugroepen. Ook het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas werkte mee en stelde ondermeer een heel geschikt lokaal naast de openbare bibliotheek beschikbaar.

Het resultaat was een zeer succesvolle dag.

foto Erik Rombaut

Honderden bezoekers vonden de weg naar de alternatieve beurs om eindejaarscadeaus te kopen. Er werden interessante contacten gelegd en afspraken gemaakt.

Tot volgend jaar!

ABLLOvzw

foto Erik Rombaut

plant een boom!!

WASE BOOMPLANTACTIE BIJZONDER SUCCESVOL

De vier Wase afdelingen van Natuurpunt organiseerden samen de voorbije maanden een boomplantactie voor het gehele Waasland. Steekeigen bomen en struiken werden aan de ganse bevolking aangeboden en dit, dank zij gezamenlijke aankoop en de inzet van vele vrijwilligers, tegen scherpste prijzen. Zowat 250 Wase gezinnen maakten van het aanbod gebruik om ecologisch gekweekt plantgoed voor de eigen tuin te bestellen.

Eind november werden deze meer dan 9000 planten door de vele vrijwilligers van Natuurpunt bij de kopers aan huis gebracht. Enkele gemeenten steunden de boomplantactie door de vachtwagens van de technische diensten ter beschikking te stellen om alles op hun gemeente te leveren.

De vier afdelingen van Natuurpunt zijn bijzonder verheugd dat vele gezinnen haagplanten en streekeigen hoogstamfruitbomen hebben aangekocht. Zo worden terug kleine landschapselementen gecreëerd die onze woonomgeving verfraaien. Vogels vinden er in de winter een schuilplaats en in de zomer kunnen zij er nesten ... Het is verheugend vast te stellen dat steeds meer mensen, ook niet-leden van de afdelingen van Natuurpunt, zich

bewust engageren om onze woonomgeving ecologisch te versterken. Zo wordt onder meer de leefomgeving van de tuinvogels verbeterd. Zij krijgen terug meer kansen.

In de loop van het jaar nodigen Velt-W a a s l a n d (Vereniging voor

Ecologisch Leven en Tuinieren) en de vier afdelingen van Natuurpunt op geregelde tijdstippen alle geïnteresseerden uit op verschillende workshops zoals het onderhoud van een boomgaard, snoeien, houtkanten onderhouden, bomen knotten, enz....

Wil ook jij geïnformeerd worden over de acties van Natuurpunt en Velt-Waasland in jouw gemeente, stuur dan, met vermelding van je gemeente, een kort mailberichtje naar: Vriendenkring@panneweel.be.

De vrijwilligers van de Vriendenkring Panneweel zorgen er voor dat jouw plaatselijke afdeling van Natuurpunt verwittigd wordt en dat je de mailing van de activiteiten gratis en vrijblijvend in je mailbox ontvangt.

natuurpunt

DE AANWEZIGHEID VAN *CALTHA PALUSTRIS* VAR. *ARANEOSA* (SPINDOTTERBLOEM) IN BINNENDIJKS ALLUVIALE GEBIEDEN LANGS DURME EN SCHELDE

Inleiding

De spindotterbloem (*Caltha palustris* var. *araneosa*) is een bijzondere variëteit van de dotterbloem, die bijna uitsluitend voorkomt in zoetwatergetijdengebieden. Het taxon wordt aangetroffen in de Nederlandse Biesbosch en Oude Maas (Van Steenis 1968) en in het Belgische Schelde-estuarium stroomopwaarts Burcht (Gryseels & Durinck 1980, Hoffmann 2001).

De spindotterbloem is, samen met de driekantige bies (*Scirpus triqueter*) en de bastaardbiezen (*Scirpus ycarinatus* en *Scirpus ykuekenthalianus*), de enige plantensoort in Vlaanderen die specifiek aan het intertidaal deel van het fluviatiel district gebonden is (Hoffmann 2001, Vandenbussche et al. 2002; W. Van Landuyt, pers.med.). Deze dotterbloemvariëteit bezit een morfologisch kenmerk als aanpassing aan de getijdenwerking, met name het vormen van zogenaamde 'dotterspinnen'. Deze vegetatieve voortplantingsstructuren zijn essentieel voor een succesvolle verbreiding in een dynamisch milieu als een getijdengebied.

In het stengelstuk onder de bloeiwijze bezit de plant een of meerdere elleboogvormige knikken met verdikte, massieve wortelknopen, waaruit zich bladrozetjes en vervolgens aan de voet spinvormige wortelkluwens vormen. Bij het vergaan van de stengeldelen komen de wortelkluwens los van de moederplant en worden door de stroming verspreid (Weeda et al. 1985). Van Steenis (1968) stelt dat zonder deze vegetatieve voortplanting, de verbreiding in dergelijke ecologische omstandigheden wellicht niet mogelijk zou zijn.

natuurstudie

Vermeende dotterbloem

Tijdens inventarisatiewerk op 20 april 2005 werd mijn aandacht getrokken door bloeiende spindotterbloemen in een buitendijks schor in de Durme in Waasmunster. Bij nader inzien verschilden deze planten op dat ogenblik in niets van een aantal bloeiende planten van *Caltha palustris*, die ik dezelfde dag grondig bekeek in het natuurreservaat het Molsbroek in Lokeren. Bij deze laatste stelde ik een aantal vermoedelijk primaire kenmerken van de variëteit *araneosa* vast, zoals beschreven in diverse flora's (van Der Meijden 1996, Lambinon et al. 1998, Weeda 1985). Aan de stengelknopen detecteerde ik kleine, elleboogvormige verdikkingen, die na enig prutswerk enkele minieme witte worteltjes bleken te hebben. Het Molsbroek is een binnendijks, moerassig gebied, gelegen in de alluviale vlakte van de Durme in Lokeren. Een sluitende determinatie als spindotterbloem, op basis van de morfologische kenmerken, was in dit stadium van het vegetatie seizoen echter nog niet mogelijk. Toch bleef ik bij mijn voorzichtig vermoeden dat de aangetroffen dotterbloemen in het Molsbroek wel degelijk de getijdvariëteit *araneosa* betroffen. Bijgevolg zou de verspreiding niet louter beperkt zijn tot buitendijkse gebieden. Dat de vindplaats eeuwenlang als vloeimeers in gebruik was geweest, leek me geen toeval.

Genetische eigenschappen

Midden juni, wanneer de specifieke 'spindotterkenmerken' uitgesproken aanwezig zijn, schonk ik de nodige aandacht aan de dotterbloemen in een

aantal binnendijkse alluviale meersengebieden langs de Durme stroomafwaarts Spletterenbrug in Daknam. In alle bezochte gebieden met *Calthion*(relict)-

vegetaties bleken spindotters aanwezig te zijn in Lokeren (Spletteren, Buylaers, Molsbroek, Hagemeeers), Waasmunster (Ten Reyen) en Hamme (Bulbierbroek, Durmenbroek).

Experimenteel kweekonderzoek wees uit dat de specifieke morfologische 'spindotter-eigenschappen' perfect behouden blijven in gewijzigde ecologische, niet door de getijden beïnvloede, omstandigheden. Bijgevolg gaat het om genetische eigenschappen en is er geen sprake van fenotypische standplaatsmodificatie (Van Steenis 1971, M. Hoffmann, pers. med.). Dit is een eerste aanwijzing dat de hier beschreven vondsten van spindotterbloem in binnendijkse gebieden een historische achtergrond hebben.

Historische vloeimeersen

Vrijwel het integrale alluvium van de Durmevallei, waar de vindplaatsen zich bevinden, wordt gekenmerkt door een verleden als vloeimeers. Dit eeuwenoud meersengebruik is voor de regio reeds beschreven van in de tweede helft van de 16de eeuw (Meert 1978, Van Damme et al. 1987), maar is naar alle waarschijnlijkheid veel ouder (A. Verstraeten, pers. med.). In de open vlakte langs de rivier werden de hooilanden van oktober tot maart dagelijks via een sluiensysteem met rivierwater bevoeid. Na het wegzakken van het water bleef een laagje 'spier' of slib (rivierklei en organisch materiaal) achter, wat een ideale bemesting was. De eerste maaibeurt gebeurde in de tweede helft van juni. De hooiwerkzaamheden moesten afgerond zijn voor Sint-Pieter (29 juni), waarna er nog een eenmalige bevoeiing (Sint-Pieterstij) gebeurde. Vervolgens werd eind augustus een tweede keer geogst (toemaat). Het hooibeheer was zeer arbeidsintensief en gebeurde met zeis en hooivork. Verder werden de greppels in en langs de graslanden perfect onderhouden. Om de twee jaar werd elk slootje manueel ontmodderd (geslijkt).

Dit historische gebruik verdween langs de Durme vanwege het verzanden van de sluisen omstreeks 1950 (Verstraeten & De Smet 1999). Elders in de regio werd het gebruik langs de Schelde opgegeven wegens een te hoge verontreiniging van het water omstreeks

1960 in Kalken (Meert 1978, Degezelle et al. 2004) en na een reorganisatie van de polder in 1973 in Berlare (Maertens, in prep.). Na het beëindigen van het vloeibeheer is de rechtstreekse getijdeninvloed op de vermelde gebieden verdwenen.

Verder bleek ook een *Calthion*-relict in een depressie midden in het dekzandlandschap in Zele-Huivelde, in gebruik als landbouwgebied, spindotters te herbergen. Tot voor enkele decennia reikte de invloed van de getijden van de Schelde via een uitgebreid netwerk van sloten tot dit laaggelegen grasland (P. Neiryck, pers. med.). De geïsoleerde moerassige graslandvegetatie bevindt zich in

vogelvlucht al ruim twee kilometer landinwaarts en is wellicht het gevolg van deze historische getijdeninvloed. Verder stroomopwaarts de Schelde verrichtte ik nog een toevallige binnendijkse waarneming van enkele spindotters in de Kalkense meersen, met name in een depressiefragment op een nat hooiland in Langendonk.

Voorlopig verspreidingspatroon

De besproken vindplaatsen zijn het resultaat van een niet-systematische zoektocht in de Durme-regio. De verspreidingsgegevens vormen met andere woorden eerder een voorlopige eerste aanzet, dan wel een betrouwbaar verspreidingspatroon van spindotterbloem in de binnendijkse alluviale vlakte. De locaties situeren zich in de volgende IFBL-kilometerhokken (elk hok met toevoeging van gemeente, toponiem, waarnemer(s) en datum van de eerste waarneming):

C3.47.33 (Lokeren, Spletteren, 11.05.- 2005, Tim Audenaert, Peter Claus); C3.57.41 (Lokeren, Buylaers, 03.06.2005, T. Audenaert, P. Claus, Michaël Crapoen); C3.57.42 (Lokeren, Molsbroek, 20.04.2005, T. Audenaert, P. Claus); C3.57.44 (Lokeren, Hagemeeers, 06.06.2005, T. Audenaert); C3.58.41 (Hamme, Bulbierbroek, 06.06.2005, T. Audenaert); C3.58.41 (Waasmunster, Ten Reyen, 06.06.2005, T. Audenaert); C3.58.43 (Hamme, Durmenbroek, 06.06.2005, T. Audenaert); D3.18.42 (Zele, Polderken, 09.06.2005, T. Audenaert, J. Maertens); D3.26.32 (Berlare, Langendonk, 05.05.2005, T. Audenaert, P. Claus, J. Maertens).

Discussie en besluit

De aanwezigheid van *Caltha palustris* var. *araneosa* op de binnendijkse sites dateert vermoedelijk uit de tijd toen grasland en rivier rechtstreeks met elkaar in contact stonden door het beheer van de graslanden als vloeimeersen. Dit geeft meteen aan dat de variëteit zich in het wild al minstens ruim een halve eeuw succesvol voortplant buiten de getijdenzone *sensu stricto*.

Een opvallend gegeven is dat de plant voorlopig alleen gevonden is in perceelsranden met vochtige ruigtevegetaties en in en langs verlande greppels en/of depressies. Op een aantal locaties stelde ik vast dat de omgevallen stengels zich ter hoogte van de knopen met behulp van adventiefwortels vasthechten aan het substraat. Bijgevolg lijkt het waarschijnlijk dat vegetatieve vermeerdering nog steeds plaatsvindt, hoewel de mobiliteit en migratiemogelijkheden sterk beperkt zijn.

Omtrent deze voorlopige vaststellingen dringen zich een aantal vragen op.

Bestaat er, gezien de groeiplaatsen in de randvegetatie of lokale depressies, een zekere mate van maaigevoeligheid bij de spindotterbloem, in tegenstelling tot de gewone dotterbloem?

Is de specifieke vegetatieve voortplanting via de adventiefwortels derhalve wel mogelijk onder een hooilandbeheer?

Verbreidt de plant zich buiten de getijdenzones zowel via vegetatieve voortplantingsstructuren als via zaad?

Komt de variëteit ook voor in ecologisch en historisch vergelijkbare binnendijkse meersen-gebieden op alluvia?

Het lijkt aangewezen de verspreiding van *Caltha palustris* var. *araneosa* in binnendijkse gebieden verder te onderzoeken.

Dankwoord

Met dank aan M. Hoffmann voor het bezorgen van de nodige literatuur, L. Vanhecke, W. Van Landuyt en A. Verstraeten voor het kritisch nalezen en becommentariëren van het manuscript, en R. De Meersman, M. Hoffmann, W. Van Rompu, W. Slabbaert en de collega's van vzw Durme voor het fungeren als klankbord.

natuurstudie

Literatuur

Degezelle T., Kongs T., Martens L., Vercoutere B. & Hoffmann M. (2004) - *Ontwerp ecosysteemvisie Kalkense meersen en Berlarebroek: een verkenning van natuurpotenties*. Afnal Afdeling Natuur, MINA/105/01/01, Brussel.

Gryseels M. & Durinck P. (1980) - *Caltha palustris* L. var. *araneosa* van Steenis ook in Belgische zoetwater- getijdengebieden. *Dumortiera* 16: 15-16.

Hoffmann M. (2001) - *Spindotters in het Schelde-estuarium*. *De Levende Natuur* 102: 67.

Lambinon J., De Langhe J.E., Delvosalle L. & Duvigneaud J. (1998) - *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden, derde druk*. Meise, Nationale Plantentuin van België.

Maertens J. (in prep.) - *Historische vloeimeersen in Wichelen, Berlare en Zele*. Durme- en Scheldeland.

Van Damme D. & Lostric C. (1987) - *Het kasteel en de meersen. Grasduinen in natuur, geschiedenis en folklore van Laarne en Kalken*. Laarne, Gemeentebestuur Laarne.

Meert E. (1978) - *Vegetatiekundige studie van enkele hooilandpercelen in de Kalkense meersen (O.-VI.)*. Licentiaatsverhandeling, KULeuven.

Vandenbussche V., T'Jollyn F., Zwaenepoel A., Van Den Balck & Hoffmann M. (2002) - *Systematiek van natuurtypen voor de biotopen heide, moeras, duin, slik en schor*. Deel 5: *Slik en schor*. Verslag van het Instituut voor Natuurbehoud 2002.16. Brussel.

van Der Meijden R. (1996) - *Heukels' flora van Nederland, 22e druk*. Groningen, Wolters-Noordhoff.

Van Steenis C.G.G.J. (1968) - *De vegetatieve vermenigvuldiging en verspreiding van Caltha palustris L. in de Biesbosch*. *Gorteria* 4: 62-64.

Van Steenis C.G.G.J. (1971) - *De zoetwatergetijdedotter van de Biesbosch en de Oude Maas: Caltha palustris L. var. Araneosa, var. nov.* *Gorteria* 5: 213-219.

Verstraeten A. & De Smet I. (1999) *Groen Lokeren. Een beeld van natuur en landschap in Lokeren, Daknam en Eksaarde*. Lokeren, Stadsbestuur Lokeren.

Weeda E.J., Westra R., Westra Ch. & Westra T. (1985) - *Nederlandse oecologische flora. Wilde planten en hun relaties, deel 1*. Amsterdam, KNNV Uitgeverij.

Tim AUDENAERT, vzw Durme

Zie ook de webstek : www.abllo.be klik dan op **kalender**

C.V.N. wandelingen : De deelname is gratis. Iedereen is van harte welkom.

De wandelingen duren tussen de 2 en 3 uur.

L = Laarzen gewenst, zeker bij vochtig weer. * = Geschikt voor wagentjes.

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

Zaterdag 20 januari

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Beheerswerken Klein Landschaps-element aan de Klokaputweg te Sint-Pauwels.

Er is bijzondere aandacht voor nieuwkomers die eens de interne keuken van het natuurgebied-beheer willen beleven. Je hoeft geen ervaring te hebben ... om welkom te zijn! Houtkanten rond poeltjes met moerasvegetatie. Kappen van struiken waar nodig. We komen samen aan de kerk te Kemzeke om 13u30. . Meer info: Jan@panne-weel.be en op www.panneweel.be

Velt Snoeiles.

Om 10u bij Maurice Vertenten, Slachthuisstraat 51, 9100 Sint Niklaas. Wintersnoei van druiven. Gaat niet door bij vriesweer (info 03/7768689)

Zondag 28 januari

Natuurpunt Waasland Noord

Winterse wandeling in de Saleghempolder en de Turfbankenpolder.

We gaan op zoek naar de verschillende soorten roofvogels die je rond deze tijd hier kan waarnemen. Na de wandeling lekker nagenieten met een kom soep in het Natuurhuis. Samenkomen om 14 uur aan het Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 Meerdonk. Mee te brengen: verrekijker.

CVN + Ons Streven vzw

Geleide natuurwandeling 'Tielrodebroek'

Samenkomst: 10u00 aan het Durmeveer van Tielrode

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis

Hortus ter Saksen + CVN Winterwandeling

14 -16 uur

Tijdens de wandeling staan we even stil bij onze vroegste bloeiers zoals Winterzoet *Chimonanthus praecox*, Kamperfoeli *Lonicera fragrantissima*, Sarcococca, Nieskruid *Helleborus*, Dwergkwee *Chaenomeles* en Sneeuwbal *Viburnum*,...We bewonderen de talrijke toverhazelaars in volle bloei. We proberen enkele bomen - Olm, Zomereik, Beuk, Paardenkastanje, Esdoorn, ... - te herkennen aan hun knoppen; maar laten we vooral genieten van het mooie winterlandschap in het arboretum.

• Gids: Chris Van Nieuwenhuysse Organisatie: CVN-Waasland

• Start wandeling: schuilhuis Hof ter Saksen Gratis deelname

Vrijdag 2 februari

Vzw Durme

• Informatieavond Natuurschilderen

• Afspraak: 20.00 uur aan het bezoekerscentrum Molsbroek

• Info: Teresa Desmet, 0478 23 46 07

Zaterdag 3 en zondag 4 februari

• **Natuurpunt Waasland Noord** Vogels Voeren en Beloeren., nationaal telweekend van tuinvogels .

• Tel de vogels in uw tuin gedurende een halfuur rond uw voedertafel. Meer informatie ?

• Je hebt nog geen formulier ? Stuur een email naar wim.vandenbossche@natuurpunt.be of bel naar 015 297220 of breng een bezoek aan de website: www.natuurpunt.be/tuinvogels

Zondag 4 februari

• **vzw Durme + CVN**

• Natuurwandeling in het Molsbroek,

• begeleid door een CVN-gids. Afspraak: 14.30 uur aan het bezoekerscentrum Molsbroek

• Info: Peter Claus, 09 348 30 20

• **CVN** Blokkersdijk Antwerpen LO

• 10u00 L

Vrijdag 9 februari

• **Vzw Durme**

• Insectenwerkgroep: wantsenavond

• Afspraak: om 20.00 uur in bezoekerscentrum Molsbroek

• Info: Patrick De Spiegeleir, 09 348 83 18

• **Ons Streven vzw**

• Infoavond 'Tielrode nu en morgen?!

• We herhalen deze infoavond van 22 september 2006 om het inhoudelijk belang.

• We blikken namelijk vooruit en stellen een toekomstvisie voor zodat Tielrode, het prieeltje van het Waasland, een typisch dorp kan blijven.

• Deze presentatie met mooie beelden uit onze direc-

k a l e n d e r

te omgeving laat ons zien hoe zorgzaam we met ons patrimonium en ons landschap moeten omspringen.

Een must voor ieder die begaan is met de toekomst van Tielrode!

Plaats: Gildenhuis Tielrode - Pastorijsstraat.

Aanvang: 20.15 u.

Inlichtingen: 03 711 04 43 Toegang gratis

Hortus ter saksen

Natuurtocht; Luswandeling 28 km OOSTMALLE - ZOERSEL - OOSTMALLE (GR 5 + lokale GR)

Door het hart van de Antwerpse Kempen, de streek van Conscience. Via bos en heide langs de Trappistenabdij van Westmalle, het boshuisje van Zoerselbos enz... Afspraak: 9 uur aab jasteek "de Renesse" in centrum van

Oostmalle (E34 - afrit 20 Zoersel - Oostmalle)

Inschrijven bij Freddy (0475 92 34 84)

zaterdag 10 februari

Ons Streven vzw

Ons Streven lanceert 'Leren van elkaar'

We onderzoeken het provinciaal domein 'Roomacker', waarbij zowel specialisten als leken welkom zijn, met de bedoeling wat meer van de natuur te leren en te begrijpen.

Samenkomst: 9.00 u. aan de kerk van Tielrode.

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis

zondag 11 februari

Vzw Durme + CVN

Winterwandeling langs de Oude Durme

We gaan op zoek naar watervogels en genieten van het prachtige winterlandschap.

Afspraak: 14.00 uur aan de Durmebrug van Waasmunster

Info: Clem Ruelens, 052 46 02 56

donderdag 15 februari

Natuurpunt Zuid

Algemene statutaire vergadering 2007

om 20 u Gratis,iedereen welkom

In het zaaltje van de Sporthal:

De Klavers St-Andriesstraat te Belsele

Agenda: Welkom, Jaarverslag, Kasverslag, Kandidaat bestuursleden, Komende werking, Drink

Zaterdag 17 februari

Velt Verdeling van zaden en hulpstoffen.

Van 9.00u tot 12.00u. Magazijnen Luxabo, grote baan 9 te Sint-Niklaas (best ingang nemen langs de Vossekotstraat, rechtover ingang Ster en bakkerij). We rekenen er op dat iedereen zijn bestelling (tijdig) komt ophalen.

Natuurpunt Waasland Noord

Beheerswerken in ons reservaat " Het Speelhof ".

Het Speelhof is moeilijk te vinden, daarom spreken we af om 13.30 uur aan kerk O.L.V. Van Bijstand in de Hellestraat . Meer info: Nicolas@panneweel.be en op www.panneweel.be

Zondag 18 februari

Natuurpunt Zuid-Waasland

Bustocht naar Zeeland

(observatie allerhande water- en zeevogels).

ga naar de pagina over deze activiteit http://www.natuurpunt-zuid-waasland.be/nieuws/bustocht_zeeland.html

Vertrek: om 8.00u aan Syntra. Gids: Johan

Vercauteren. Verslag vorig jaar blz 21 e.v.

Deelnameprijs: 12 euro, te storten op:

880-4709431-31 met vermelding "busreis Zeeland"

info: Gilbert Keereman tel: 03 776 87 30

Zondag 25 februari

Natuurpunt Waasland Noord Een winterse

uitstap naar Zeeland: Flauwers- en Weversinlaag,

Brouwersdam en Haringvliet. Voor de vogelkijkers

onder ons zijn het bekende namen die garant staan

voor verschillende uren genieten. Eenden, duikers,

futen, steltlopers, ganzen enz... Je vindt ze er alle-

maal. Vertrek om 8.30 uur aan de Park en Ride

Zuidkant = kant Kemzeke) afrit Hulst - Sint-Niklaas

van de N49 (expressweg). Terug rond 18.30 uur

Middagpauze in café Biljart in Goederede. Mee te

brenge : warme kledij, boterhammen, verrekijker

en telescoop. Meer info: Chris@panneweel.be en

op www.panneweel.be

CVN + Ons Streven vzw

Geleide natuurwandeling 'Klei en vallei'

Samenkomst: 14.15 u. aan het Durmeveer van

Tielrode

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis

Hortus ter Saksen

De egel, een stekelig winterverhaal.

14 - 16.30 uur

De winter is een beproeving voor planten en dieren.

Wie niet kan vluchten naar warmere oorden, moet

hier een winterslaapplaats zoeken. Wanneer het te

koud wordt buiten doet de egel zijn winterslaap. We

zetten een stapje in de prikkelbare wereld van de

egel en maken kennis met zijn leefgewoonten.

Tijdens een korte wandeling in het park gaan we op

zoek naar leven in de kou. Aansluitend een winter-

verhaal bij het haardvuur met een warm drankje in

de ridderzaal van het hoevegebouw.

Verteller: Sarah Roggeman Organisatie: groen-

k a l e n d e r

dienst Beveren

Plaats: hoevegebouw Deelname: 1 EUR voor de warme drank

zaterdag 3 maart

NACHT VAN DE DUISTERNIS

BBL De moderne maatschappij kan niet zonder een degelijke verlichting. Veel licht gaat echter verloren en komt niet terecht waar het moet terechtkomen: een groot deel van het licht sturen we gewoon de ruimte in, in slaapkamers, op grasperken ... Tijdens de Nacht van de Duisternis doven gemeenten voor één nacht een deel van de openbare verlichting. Talrijke verenigingen maken van die gelegenheid gebruik om activiteiten te organiseren die lichthinder centraal stellen: donkertewandelingen, sterrenkijkavonden ... Op die manier wil de Nacht van de Duisternis het grote publiek én gemeentebesturen bewust maken van de problematiek van lichthinder en lichtvervuiling.

De Nacht van de Duisternis is een campagne van Bond Beter Leefmilieu (BBL) en de Werkgroep Lichthinder van de Vereniging Voor Sterrenkunde (VVS), in samenwerking met lokale besturen, intercommunales en Unizo. De nacht van de Duisternis vindt dit jaar plaats op zaterdag 3 maart 2007.

Bezoek de campagnewebsite voor meer informatie.
<http://www.bblv.be> tel. 02 282 17 46

Vzw Durme Nacht van de Duisternis

Activiteit 1:

Tijdens de Nacht van de Duisternis stelt de milieubeweging samen met o.m. de sterrenkijkverenigingen de problematiek van lichthinder in de kijker. We roepen dan ook de bevolking, de handelaars en de industrie op om, samen met een deel van de openbare verlichting, tuinverlichting, reclameverlichting of klemtoonverlichting tijdens de nacht van 3 op 4 maart te doven.

Met de slogan 'Kom uit uw kot en Proef de Nacht' willen dan ook iedereen aanzetten om van een donkere nacht te genieten. Op zaterdagavond 3 maart komt Urania Mobiel van Sterrenwacht Urania in het bezoekerscentrum Molsbroek een sterrenavond verzorgen. Na een spectaculaire multimedia-presentatie bekijken we (bij open weer) met professionele kijkers naar de Lokerse sterren. Niet te missen! Afspraak: 20.00 uur in het bezoekerscentrum Molsbroek. Info: Peter Claus, 09 348 30 20

Activiteit 2: Onder begeleiding van een natuurgids maken we in het Steengelaag in Waasmunster een 'donkere' wandeling met bijzondere aandacht voor

het natuurlijk nachtleven. Na de wandeling kijken we met een telescoop (bij open weer) naar de sterren bij een woordje uitleg van een sterrenkundige. Afspraak: 20.00 uur op de parking van CC Blauwendael. Info: Clem Ruelens, 052 46 02 56

Natuurpunt Waasland Noord Nacht van de Duisternis in samenwerking met de gemeente Sint-Gillis-W. Op zoek naar uilen rond het Panneweel. Een avondlijke wandeling langs dijken en wegen in het Krekengebied met aandacht voor steenuil, ransuil en kerkuil. Die avond is er ook een maansverduistering, die wij bij helder weer bekijken door onze telescopen. Samenkomst om 20 uur aan het Natuurhuis Panneweel, krekeldijk 2 te Meerdonk. Meer info: Jan@panneweel.be en op www.panneweel.be

De Raaklijn, STRAMIN, Antares, stadsbestuur Programma sterrenkijkdag

In samenwerking met het stadsbestuur en STRAMIN, Antares en De Raaklijn gaat er weer een sterrenkijkdag + nacht door op zaterdag 3 maart. Antares zal exclusief voor Sint-Niklaas en omgeving met een flinke ploeg deskundigen aanwezig zijn. Met hun groot aanbod aan kijkers en ander materieel zullen zij, als het weer meezit, u de kans geven om onzichtbare landschappen zichtbaar te maken.

Activiteiten:

- Waarnemingen van een schitterende totale maansverduistering omstreeks 24 u.
- Waarneming van Saturnus, met telescopen en camera
- Waarnemingen deepsky met reuzenverrekijkers en telescopen
- Powerpoint presentatie rond maan en Saturnus
- Doorlopend video over evolutie van het heelal en het zonnestelsel
- De sterrenhoop "de krib" zal ook te zien zijn
- Nachtwandelingen (nog niet zeker)
- Aandacht voor lichtvervuiling!

LOCATIE: Land- en Tuinbouwschool, Weverstraat 23

Het definitieve programma wordt via de stadskroniek, stadswebsite en folders bekendgemaakt.

zondag 4 maart

Vzw Durme + CVN Natuurwandeling in het Molsbroek, begeleid door een CVN-gids
Afspraak: 14.30 uur aan het bezoekerscentrum Molsbroek
Info: Peter Claus, 09 348 30 20

k a l e n d e r

CVN Grote Geul Kieldrecht 14u00 L

Hortus ter saksen Natuurtocht: MALMEDY - SOLWASTER (GR56 - GR573)

Een tocht langs de randen van de hoge venen, door de vallei van 'La Hoegne' en over de rotspartij van 'Bilisse'.

Afspraak: 9 uur kerk Malmedy Inschrijven bij Etienne (0478 422 350)

vrijdag 9 maart

Vzw Durme

Insectenwerkgroep: waterbeestjesavond

We scheppen beestjes uit de poel aan het bezoekerscentrum en trachten ze te determineren.

Afspraak: om 20.00 uur in bezoekerscentrum Molsbroek. Info: Patrick De Spiegeleir, 09 348 83 18

Natuurpunt Zuid-Waasland

Uilen in Belsele

Om 20 uur maken we een wandeling in Belsele waarbij we - bijna zeker - Steenuil, Bosuil en Kerkuil te horen - en met wat geluk - zelfs te zien krijgen.

Afspraak in Cultuurlokaal "De Kouter" (vroegere Gemeentelijke Jongensschool), Koutermolenstraat 8, 9111 Belsele. Gratis inkom.

Meer info: Eddy De Taey, 03/772 28 08, detaey@hotmail.com of Marc Aerts, 03/777 89 16, aertskes@skynet.be

Zaterdag 10 maart

Ons streven vzw 'Leren van elkaar'

Voor de derde maal dit jaar trekken we op onderzoek naar het provinciaal domein 'Roomacker' om zoveel mogelijk van elkaar te leren. Kennis heeft maar zin als je kennis doorgeeft aan anderen. Iedereen welkom. Samenkomst: 9.00 u. aan de kerk van Tielrode

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis

Ons Streven vzw

Zwerfvuilactie Roomacker en omgeving

Ons Streven en 7 jaar zwerfvuilactie, het is een traditie geworden.

Andermaal concentreren we ons op het provinciaal domein Roomacker, een gebied dat jaarlijks toch een massa zwerfvuil dient te incasseren. Kom gerust een handje helpen.

Samenkomst: provinciaal domein Roomacker, hoofdingang Hofstraat Tielrode om 9.00 u. Info: 03 711 04 43

Wij zorgen voor handschoenen, dankzij de logistieke steun van de gemeente Temse.

Zondag 11 maart

CVN Daknamse Meersen 14u30 L

't Steengelaag Stekene 14u00 L

zaterdag 17 maart

4de Gastronomische Wandeling met Elvira

We spreken af om 8.00 uur aan restaurant Elvira voor het ontbijt. Om 9.00u vertrekken we voor een stevige wandeling omgeving Berlarebroek (max. 10 km) begeleid door onze natuurgidsen met 'stop' voor een drankje, ca 12.30u zijn we terug in het restaurant voor aperitief en middagmaal.

Afspraak: 8.00 uur aan restaurant Elvira
Info: Inschrijven is vereist: contacteer Restaurant Elvira, Donklaan 255 (op de hoek van Donklaan en Brielstraat), 9290 Berlare, tel.: 09 367 06 82, fax: 09 367 06 83, lvira_donkmeer@yahoo.com

Velt gehakseld hout afhalen

Van 10.00u tot 12.00u aan het Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 te Meerdonk

Geïnteresseerden kunnen gehakseld hout afhalen afkomstig van de beheerswerken in het natuurreservaat. Geschikt om te mulchen. Gratis ! Binnen het werkingsgebied van Natuurpunt Waasland noord wordt het verhakseld wilgenhout per kar, tegen een kleine vergoeding bij U thuis gebracht. Contacteer hiervoor: Jan@panneweel.be

zondag 18 maart

Vzw Durme Landschapswandeling

We wandelen langs het Steengelaag, de Vaag en het Oud Vliegveld. We hebben aandacht voor de historie, het landschap en we genieten van de vergezichten. Bij mooi weer zien we de Gentse kanaalzone en zelfs het Atomium in Brussel!

Afspraak: 14.00 uur aan de abdij Roosenberg in Waasmunster. Info: Clem Ruelens, 052 46 02 56

Natuurpunt Waasland Noord

Natuurwandeling " De Liniewegelroute " in Eksaarde. Wandeling met aandacht aan de verschillende historische elementen van het gebied rondom de Linie. Natuurlijk verliezen we ook de natuur en het landschap van deze streek niet uit het oog. Zo komen we o.a. langs verschillende natuurreservaten langs de Moervaart.

Samenkomen aan de kerk van Stekene om 13.45 uur. Mee te brengen: wandelschoenen, verrekijker

CVN + Ons Streven vzw

Geleide natuurwandeling 'Bunt en Bos

Samenkomst: café 'In den Bunt', Bunt Hamme om 14.15 u.

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis.

CVN Steengelaag-Oud Vliegveld 14u00 L

Velt Ecologisch bloemschikken

Milieuhuis Walburg, Sint Niklaas. Corry Hellemans

k a l e n d e r

helpt ons een mooi paasstuk maken waarbij uitsluitend natuurlijke materialen gebruikt worden. Aantal deelnemers is beperkt. Inschrijven voor 12/3/2007 bij Corry, 037768689 Leden 4 €, niet leden 6€

zaterdag 24 maart

Vzw Durme Amfibieënwandeling in den Bunt
Organisatie Milieuraad ism vzw Durme afdeling Hamme-Dendermonde en Natuurpunt kern Hamme.

Afspraak: om 20.00 uur in de verande van taverne Den Otter in de Bunt (Hamme)

Info: Frans Van Havermaet, 052 47 18 93

Ons Streven vzw Aanplanten geboortebos 2006

De ouders van de Tielroodse borelingen van 2006 worden uitgenodigd om voor hun kindje een Es aan te planten in de geboortedreef op het provinciaal domein Roomacker.

Daarna volgt een gratis receptie voor ouders, familieleden en sympathisanten.

Samenkomst: Provinciaal domein Roomacker, hoofdingang Hofstraat Tielrode om 14.30 u.

zondag 25 maart

Vzw Durme+ CVN

Parkenwandeling in Waasmunster

Afspraak: 14.00 uur aan de Onze Lieve Vrouwkerk in het centrum van Waasmunster

Info: Clem Ruelens, 052 46 02 56

Hortus ter saksen Lentewandeling

14 - 16 uur

We gaan op zoek naar enkele kruiden, letten op bomenbloesems en verkennen de stinzenplanten. Wist je dat menige lenteplant giftig is? Trillend ontwaken ook de insecten uit hun winterslaap. Ze zoeken de eerste nectar en zorgen voor de bestuiving. Kinderen worden actief betrokken bij de rondleiding, de gids is immers roodkapje.

Gids: Maria Picavet Organisatie: CVN-Waasland

Start wandeling: schuilhuis Hof ter Saksen Gratis deelname

CVN	Etbos Moerbeke-Waas	14u30	L
	Stroppers Stekene	14u00	L
	Hof ter Saksen Beveren-Waas	14u00	L/*

zondag 1 april

Vzw Durme + CVN Natuurwandeling in het Molsbroek,

begeleid door een CVN-gids

Afspraak: 14.30 uur aan het bezoekerscentrum Molsbroek . Info: Peter Claus, 09 348 30 20

CVN	Schauselbroek Temse	14u30	L/*
	Vlietbos	10u00	L

Hortus ter saksen N a t u u r t o c h t :
Luswandeling 24,5 km RETIE - DESSEL - RETIE (GR565)

In de Nooderkempen, brongebied van de Kleine Nete en doorheen het indrukwekkende Prinsenspark.

Afspraak: 9 uur aan de "Linde" in het centrum van Retie (E 34 - Turnhout - afrit 26 Retie). Inschrijven bij Freddy (0475 92 34 84)

Zondag 15 april

CVN	Cuesta-Sombeekse Meersen	14u00	L
	Bron en Broek	14u15	L

Zondag 22 april

CVN	Overstromingsgebied	14u00	L
	Oost-Siverpolder Temse	14u30	L
	Stroppers St-Gillis-Waas	10u00	L

Zondag 29 april

Natuurpunt Waasland Noord Ter gelegenheid van De Vlaamse Ardennendag hebben we voor u twee wandelingen gereserveerd. In de voormiddag hebben we een afspraak met onze gids aan de kerk van Wortegem die ons meeneemt voor een wandeling in het Bouvelobos. Daarna rijden wij naar een school in Oudenaarde waar we de meegebrachte picknick kunnen opeten. Er is daar allerlei drank te koop en natuurlijk ook de bekende matten-taarten. Rond 13 u vertekken we naar Overboelare voor een wandeling in de Rietbeemd.

We vertekken om 7.30 uur aan de kerk te Sint-Gillis-Waas. Meer info: Chris De Buyser 03/775 34 18 of chris@panneweel.be

CVN	Oude Durme	5u00	L
-----	------------	------	---

zondag 6 mei 2007

Ons streven vzw Natuur en cultuur in de Durmetuin Tielrode

Hou deze datum vrij en noteer hem in jullie agenda voor een groots gebeuren.

Meer info volgt later.

CVN	Etbos Moerbeke-Waas	05u00	L
	Schauselbroek Temse	05u00	L
	Stroppers Stekene	14u00	L
	Het Rot	06u00	L

Vriendenkring Panneweel

Open deur in het Panneweel.

Net zoals in 2006 herhaalt de Vriendenkring Panneweel de 'Open Schuurdeurdagen' en dit telkens op de eerste zondagnamiddag van de maand van 13.00 - 18.00 uur.

Voorontwerp Programma studiereis naar de regio Sjælland-Kopenhagen(DK)-Malmö(S) 21-25 maart 2007 (versie 2)

Thema-excursie ecologisch-duurzame rurale ruimtelijke planning, ecologisch- duurzame stedenbouw en duurzaam bouwen.

Milieuvriendelijker omgaan met materialen, met verkeer, met de waterketen en met de energieketen

leiding: Erik Rombaut en Thomas Lootvoet

Woensdag 21 maart 2007

20u00 stipt: Vertrek met een autocar aan het NMBS-station Berchem-Antwerpen

Donderdag 22 maart 2007

In de voormiddag bezoeken we het industriegebied symbiosis in Kalundborg.

In de activiteitenzone 'symbiosis' werken ondernemingen samen om via uitwisselingen en hergebruik, het energieverbruik en de afvalproductie van dit industriegebied in zijn geheel te beperken. Een 20-tal bedrijven werden in elkaars nabijheid gepland om elkaars stoffstromen te kunnen benutten

In de namiddag maken we kennis met het bureau Cenergia (cenergia energy consultants) in Herlev bij Kopenhagen (www.cenergia.dk). Met ondermeer een bezoek aan een renovatieproject waarbij een industrieel gebouw, een oude porseleinfabriek, werd omgevormd tot een cultuurcentrum met sproffaciliteiten én een school. Een ecologische renovatie van een stadswijk nabij Hedebygade. Daar is zeker een discussie te voeren over het semi-publieke karakter van binnengebieden tussen bouwblokken en straten (privatiseren of juist extra openstellen). Een ecologische wijk in de gemeente Stenløse wordt een energievriendelijke ecowijk ontworpen door Cenergia.

We overnachten in een jeugdherberg van Kopenhagen.

Vrijdag 23 maart 2007

In de voormiddag maken we kennis met het architectuurinstituut van Kopenhagen. We krijgen er enkele thematische lezingen van de medewerkers.

De stedelijke ontwikkelingen van Kopenhagen sedert het 'vingerplan' uit 1948. Er gaat daarbij veel aandacht naar de inrichting van de publieke ruimte. Er wordt aan de hand van geslaagde en minder geslaagde voorbeelden uit de regio van Kopenhagen ingezoomd op het belang van een goed ontwerp van publieke omgevingen.

De omvorming van Kopenhagen van een auto-stad naar een fietsvriendelijke stad. De afgelopen jaren is het fietsverkeer in Kopenhagen explosief gegroeid. De stad ontving al verschillende internationale prijzen en onderscheidingen, inzake deze fietspolitiek. Het succes is zo groot

k a l e n d e r

dat op één van de voornaamste invalsroutes naar de stad, een groene golf van verkeerslichten werd afgestemd op de 30.000 dagelijkse fietsers die er passeren. In de ochtend is de groene golf stadinwaarts, tijdens de avondspits staduitwaarts ingesteld.

's Middags reizen we naar Malmö in Zweden. Daar bezoeken we de ecowijk Västra Hamnen in Malmö (S) en Augustenborg, een oudere stadswijk, herontwikkeld met duurzaamheid als leidmotief.

Na het avondmaal in Malmö reizen we terug naar Kopenhagen voor de overnachting in de jeugdherberg van Kopenhagen.

Zaterdag 24 maart 2007

In de voormiddag is er een vrij bezoek aan Kopenhagen: mogelijkheid tot verkenning van het operagebouw, de stadswijk Christiana, de botanische tuin, diverse musea, het waterfront aan de haven, de zeemeermin, ...

Na de middag reizen we naar Torup en bezoeken we de ecologische woonwijk Dyssekilde bij de gemeente Torup (nabij Hundested). (www.dyssekilde.dk)

In de vooravond bezoeken we de ecologische woonwijk Munksøgård in Roskilde. (http://www.munkesoegaard.dk)

avondmaal en overnachting in de jeugdherberg van Holbaek..

Zondag 25 maart 2007

Terugreis van Holbaek naar Berchem-station met aankomst omstreeks 20u00

U bent pas definitief ingeschreven voor deze studiereis als U het volledige bedrag heeft overgemaakt op rek 523-0403014-54 van VIBEvzw, Grote Steenweg 91, B-2600 Antwerpen-Berchem met vermelding Denemarken 2007. de prijzen:

- 250 euro voor studenten en docenten
- 275 euro voor VIBE leden die langer dan 5 jaar lid zijn
- 300 euro voor de overige leden
- 360 euro voor niet-leden

RESERVEER VOORAL SNEL UW PLAATS BIJ VIBEvzw

In de kostprijs is inbegrepen: busreis, overnachtingen + ontbijt, bezoeken, gidsen en rondleidingen. Wat niet inbegrepen is, is een middagbroodje en avondmaaltijd.. Zorg eventueel voor een picknick voor de eerste middag en (flink) wat zakgeld. Hou er rekening mee dat de prijzen in Denemarken nog een stuk hoger zijn dan de Belgische prijzen.

Voor alle info:

Contacteer: Erik ROMBAUT (1) 03/7707147 , erik.rombaut@scarlet.be
of Thomas LOOTVOET (2) , info@vibe.be

(1) Bioloog
Assistent oecologie en milieukunde. Hogeschool voor wetenschap en kunst, departement architectuur Sint-Lucas, te Gent/Brussel. Lector biologie en milieukunde. KaHo Sint-Lieven, departement Sint-Niklaas.

(2) Ingenieur-Architect
Voorzitter van VIBEvzw, Het Vlaams Instituut voor Bio/oecologisch bouwen en wonen.

WINTERSE SCHOONHEID EN VOGELPRACT

Op zondag 11 december 2005 trokken 41 cursisten van de driejaarlijkse vogelcursus van onze afdeling met de bus naar Blankenberge om er een kijkje te nemen in de Uitkerkse Polder, een prachtig natuurgebied, kaderend in het Europese LIFE-project.

Het eerste deel van de dagreis was vooral bedoeld om kennis te maken met een aantal pleisterende ganzensoorten en te leren hen in de praktijk te onderscheiden. De weergoden waren ons goedgezind want met een heerlijk winters zonnetje konden wij rekenen op prachtige observatieomstandigheden en een hoge kwaliteit van de waarnemingen.

Onmiddellijk aan het bezoekerscentrum konden we al een eerste keer onze telescopen opstellen en onze verrekijkers boven halen om een groep Kolganzen (*Anser albifrons*) te bekijken. De determinatiekenmerken waren duidelijk: zwarte strepen op de buik en een duidelijke witte vlek aan de snavelbasis, de zogenaamde Kol.

Ook in de lucht konden we -door de goede lichtinval- deze kenmerken waarnemen. Meteen hoorden we ook het verschil met die andere bekende gans die we daar in het veld konden waarnemen: de Grauwe Gans (*Anser anser*). De Grauwe Ganzen maken dat typische ganzengeluid dat we kennen van de boerderijganzen. Het geluid van de Kolganzen is meer fluitend, hoger en vlugger dan dat van

foto Eddy De Teye

de Grauwe Ganzen. Grauwe Ganzen - dat konden we duidelijk zien - hebben een lichte voorvleugel waardoor ze ook vliegend heel goed te onderscheiden zijn van de andere ganzensoorten.

In de kijkhut konden we een blik werpen op een niet helemaal dichtgevroren plas, zodat we tot ons grote geluk toch een aantal eendsoorten konden waarnemen. Vooral de Smienten (*Anas penelope*) waren goed vertegenwoordigd. Deze mooie, fluitende eenden waren druk in de weer om hun verenkleed op te poetsen. Zij rusten immers overdag en grazen 's nachts. Het zonnetje zorgde ervoor dat de gele bles op hun hoofd goed te zien was.

In hun gezelschap waren ook Wintertalingen (*Anas crecca*) te zien. Dit kleine, vinnige eendje is goed te herkennen aan de groene kleur aan de kop, maar ook aan het roomkleurige driehoekje achteraan het lijf.

Verborgen in het gras zaten ook enkele Watersnippen (*Gallinago gallinago*) te rusten. Een dikke pluim voor de cursist die deze prima gecamoufleerde beestjes in het vizier kreeg zodat we ze allemaal konden bewonderen.

Aan de kijkhut stond een oude vlier, waarop we een mooie winterpaddestoel konden zien: het Judasoor (*Auricularia auricula-judae*). Net toen we begonnen te vrezen dat we ze niet meer te zien zouden krijgen, kregen we ze in het vizier: de parels van de Uitkerkse Polder. In een uitgestrekte weide met grote rietkragen stond een hele groep Kleine

foto Eddy De Teye

Rietganzen (*Anser brachyrhynchus*). Volgens de tellingen die we op het internet vonden, zouden er op woensdag voor ons bezoek zo'n 8500 exemplaren aanwezig geweest zijn. De winterbezoekers zijn op hun maximum wanneer hun aantal stijgt tot ongeveer 10.000 exemplaren. Op dat moment verblijft maar liefst 90% van de Europese populatie in de Uitkerkse Polder. Deze kleine ganzengroep verkiest dus duidelijk onze Westvlaamse polders om de winter door te brengen.

Ook nu konden we de kenmerken van deze ganzensoort goed waarnemen en in uitstekende omstandigheden vergelijken met de Grauwe Gans en de Kolgans. Kleine Rietganzen hebben namelijk een donkere kop. In de zomer verblijft deze gans in Spitsbergen waar zij in de toendra een uitstekend broedgebied vindt.

Ons middagmaal gebruikten we in het bezoekerscentrum "Groenwaecke", waar we hartelijk werden ontvangen. De warme koffie, chocolmelk (of voor de liefhebbers het sterkere biertje) smaakten enorm. Velen verkozen echter om hun boterhammetjes buiten op te eten, vanwege het stralende weer. Bij zo'n maaltijd gaan natuurlijk - zonder uitzondering - de

gesprekken over de vogels, hoe kan het ook anders.

Na de middag zakten we af naar het overblijvende natuurreservaat Het Zwin, waar we o.a. een antwoord hoopten te krijgen op de vraag wie nu eigenlijk de eigenaar van het gebied was. Maar helaas: zelfs de gids moest ons het antwoord schuldig blijven, hij wist niet meer dan wat er in de krant stond: nl. dat er een toezegging zou gebeurd zijn en dat Aminal het gebied in eigendom zou krijgen, maar zeker was hij hier niet van.

Ook in het Zwin was het meteen duidelijk dat het goede weer voor uitzonderlijke waarne-

mingen zou zorgen: van zodra we op de dijk kwamen, zagen we al een Brilduiker (*Buchephalala clangula*) rustig ronddobberen. Deze mooie duikeend liet zijn wit-zwarte kleed volop bewonderen. Even mooi was zeker het koppeltje Nonnetje (*Mergus albellus*): vooral de mannelijke kleine zaagbek is een streling voor het oog. Bovendien zaten ze helemaal niet veraf, maar vlakbij! Aan de lezer van dit artikel zou ik aanraden om nu onmiddellijk een vogelboek ter hand te nemen en de illustratie van Brilduiker en Nonnetje te bekijken, u zult zien waarom we bijna niet weg te slaan waren van de plek waar we beide beestjes konden waarnemen.

Wat meer in de verte zagen we Kluut (*Recurvirostra avosetta*) en Krakeend (*Anas strepera*). Van deze laatste hadden we in het vogelpark met eigen ogen kunnen zien hoe die aan zijn naam komt: zijn op het eerste zicht egaal bruine verenkleed vertoont bij nader toezien prachtig mooie streeppatronen... Bovendien kregen we hier een vierde ganzensoort te zien: in de lucht kwamen drie Brandganzen (*Branta leucopsis*) aangevlogen. Deze waren niet zo moeilijk te onderscheiden van de drie soorten die we in Uitkerke zagen: hun witte kop en zware nek deden in eerste instantie wat aan de Canadese Gans (*Branta canadensis*) denken, maar hun verenkleed was op de rug veel donkerder, terwijl hun buik dan weer veel witter was.

Ook andere steltlopers en andere waadvogels waren goed vertegenwoordigd. Vooral de Goudplevieren (*Pluvialis apricaria*) vielen op: in een grote, rustende groep stonden ze samen aan de waterkant. Zelfs nu in de winter

viel hun bruine, goudachtige verenkleed op. In zomerkleed moet dit een prachtige vogel zijn. Toen we even later het geluk hadden dat door een ongekeerde verstoring deze groep in de lucht ging, kregen we een mooi spektakel te zien: telkens de groep eensgezind in de lucht zwenkte, kwamen afwisselend de witte onderkant en de goudbruine bovenkant flitsend te voorschijn. Prachtig.

Intussen werd het stilaan donkerder en de kwaliteit van de waarnemingen begon te dalen. We konden zien hoe honderden Wulpen (*Numenius arquata*) vanuit het hinterland naar het Zwin afzakten om er een rustplaats voor de nacht te vinden.

Maar het mooiste moest nog komen: net toen we van plan waren om stilaan af te zakken en op de bus te stappen kregen we twee jagende Velduilen (*Asio flammeus*) in het oog. Weinigen van ons hadden dit ooit al te zien gekregen. Deze twee kerels werden niet moe van het draaien en keren en zweefden gracieus over het grasland. Daarbij konden we de duidelijke tekening op hun vleugels zien. Hun platte kop was heel opvallend. Ze werden enkel gestoord door een voorbijvliegende vrouwelijke Blauwe Kiekendief (*Circus cyaneus*) die op dezelfde prooien jaagt en op dezelfde manier. Haar gezelschap werd door de velduilen duidelijk niet op prijs gesteld.

Deze waarnemingen waren een adembemende afsluiter van een prachtige vogelkijkdag: we kregen meer dan we konden verhoppen. Hopelijk verlopen de andere uitstappen even vlot.

*foto's Eddy De Teye
Johan Vercauteren,
Natuurpunt Zuid-Waasland*

Zie ook kalender :

Zondag 18 februari 2007

Natuurpunt Zuid-Waasland

Bustocht naar Zeeland

(observatie allerhande water- en zeevogels).

ga naar de pagina over deze activiteit

Vertrek: om 8.00u aan Syntra. Deelnameprijs: 12 euro, te storten op 880-4709431-31 met vermelding "busreis Zeeland"

info: Gilbert Keereman tel: 03 776 87 30

KERVEL

Ieder jaar opnieuw zijn we benieuwd welke zaden besteld en gezaaid zullen worden door onze biotuiniers. Een vaste waarde is steeds kervel (*Anthriscus cerefolium*). *Cerefolium* komt van het Griekse woord "chairephyllon" en betekent vreugdeblad omdat dit kruid vreugde in de keuken brengt. Dit tuinkruid heeft zijn populariteit waarschijnlijk te danken aan zijn lekkere anijssmaak en zijn culinaire veelzijdigheid. In soepen, sauzen, slaatjes, stoofschotels en zelfs in drankjes, overal kan dit plantje in gebruikt worden. De fameuze "fines herbes" bestaan uit peterselie, dragon, bieslook en... kervel. Altijd pas op het allerlaatste van de bereiding toevoegen, zodat het aroma behouden blijft.

De geschiedenis van kervel in onze contreien speelt zich grotendeels af in de buurt van kloosters. In 840 beschreef abt Walafried Strabo de aanleg van een kloostertuin en kervel werd geroemd als een niet te missen plant. Kruiden die ter consumptie werden geteeld door de geestelijken mochten zeker geen vleeselijke lusten opwekken en kervel was zo'n plantje. Je werd er niet "wild" van. Het had vooral de reputatie om zuiverend te zijn en het werd daarom vaak gebruikt bij rituelen en maaltijden in de Goede Week. Dat kervel in de paasperiode vers voorradig was, zal daar ook toe bijgedragen hebben.

Kervel kan je goed bewaren door in te vriezen maar zo ver stonden ze toen nog niet. Gedroogde kervel is zijn aroma volledig kwijt, net als kervel die in bloei staat.

Een ander verband met de kerk vind je bij de nauw verwante, maar doorlevende "Roomse" kervel (*Myrrhis odorata*). Deze plant vind je volop in het wild. Enige voorzichtigheid bij gebruik is echter aangewezen omdat verwarring mogelijk is met fluitekruid, dollie kervel en de uiterst giftige gevlekte scheerling. Deze laatste zou gebruikt zijn bij de doodstraf van Socrates.

De zaden van roomse kervel worden gebruikt in de kloosterlikeur "Chartreuse".

Kervel is een eenvoudig te telen kruid, ook in bloempotten. Vanaf maart zaai je best in rijen (met afstand 20cm) in humusrijke grond.

biologisch gekweekt

Bedek met een dun laagje grond. Om het vochtig te houden leg je er een jute zak op. Vaak kan je tot driemaal oogsten. Snij de planten zo'n 5 cm boven de grond af. Eens in bloei mag je de planten wegdoen. Zaai om de zeven weken opnieuw om steeds verse kervel te hebben.

Zaterdag 17 februari van 9.u tot 12u:

verdeling van biologisch
zaden en hulpstoffen.

ALHAMBRA (1)

Hier hangt een oude zweem
van verhalen van Irving
herinneringen van de Falla
van niet versteenbaar verleden.

Een ultieme poging om
het verloren paradijs
in vormen te herscheppen
werd zelf herinnering.

Twaalf leeuwen tussen
honderdvierentwintig zuilen
dragen een waterschaal
in frisse spiegeltuinen.

Dit kristallen gezang
borrelende bron van goud
vloeit uit diamanten sneeuw
op kristallijne bergen.

Jos De Rudder

HET FONDS DUURZAAM AFVAL- EN ENERGIEBEHEER LANCEERT ZIJN EERSTE PROJECTOPROEP

Het Fonds Duurzaam Afval- en Energiebeheer werd in maart 2006 opgericht door Indaver nv, Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw en **ABLLO vzw** (zie foto onderaan). Het fonds wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

Het Fonds wil duurzame en innovatieve projecten rond Duurzaam Afval- en Energiebeheer ondersteunen in het Vlaams gewest.

De eerste projectoproep richt zich op projecten die een aantoonbaar, blijvend milieurendement inzake energie- of afvalbeheer beogen en bovendien voldoen aan minstens één van volgende criteria:

- (a) vernieuwend zijn
- (b) een sterk multiplicatoreffect hebben
- (c) tot stand komen in een innovatief partnerschap

Verenigingen met rechtspersoonlijkheid kunnen hun kandidatuur stellen **tot 15 februari 2007**.

Beroeps- en sectorfederaties worden expliciet uitgenodigd, al dan niet in een innovatief samenwerkingsverband.

Een project ontvangt max. 25.000 euro. Er is 125.000 euro beschikbaar voor deze eerste oproep.

Selectiecriteria

- * Een actie- of sensibilisatieproject dat een aantoonbaar, evalueerbaar milieurendement inzake energie- of afvalbeheer beoogt
- * Dat een blijvend milieueffect heeft, ook na de looptijd van max. 2 jaar d.w.z. het project is zelfredzaam na afloop ondersteuning of de milieuef-

fecten blijven verderlopen na afloop van het project.

* Daarnaast voldoet een project aan minstens één van **volgende criteria**. (Een project dat voldoet aan meerdere criteria krijgt voorrang.)

- **vernieuwend karakter** met betrekking tot de inhoud, doelgroep en/of methodologie
- **multiplicatoreffect** door de schaal of het draagvlak van een project te vergroten, door uitbreiding van de doelgroep, ...
bv. een bestaand project in één school implementeren in een scholengroep of -net, provincie, ...
- **Innovatief partnerschap**.

Dit partnerschap kan innovatief zijn doordat minder evidente partners mekaar vinden, bv. milieubeweging & beroepsfederatie. Ook samenwerkingsverbanden met een reële meerwaarde binnen een koepel of tussen gelijksoortige organisaties, bv. onderwijskoepel, beroepsfederatie, samenwerking tussen gemeenten.

Mogelijke indieners

Verenigingen met rechtspersoonlijkheid, Initiatieven en organisaties met winstoogmerk worden uitgesloten. Beroeps- en sectorfederaties behoren expliciet wel tot de doelgroep, net als bedrijven met sociaal oogmerk. Een overheid kan geen project indienen, wel optreden als partner.

Worden uitgesloten

Technologische projecten behoren niet tot de scope van deze oproep. Projecten waarvan het effect zich (grotendeels) buiten het Vlaams Gewest situeert.

Meer info: surf naar de website van de Koning Boudewijnstichting www.kbs-frb.be of contacteer haar contactcentrum op 070-23 30 65 of surf naar www.abllo.be/fdaeb.htm

ABLLOvzw

foto Frank Eliaerts, bewerkt door Lian Verbeke

TOL OM OVERLAST TE VERMIJDEN !!

Het voorstel voor tolheffing voor vrachtverkeer op de brug van Temse verkeerd begrepen door minister Peeters en burgemeester De Rycke.

Naar aanleiding van de plannen tot verdubbeling van de brug van Temse, stelde ABLLO vzw in een recente persmededeling voor om in Temse ook tol te heffen voor het vrachtverkeer (zie Groene Waasland, november 2006). ABLLO vzw wil dus tol voor al het Scheldeoverschrijdend vrachtverkeer vanaf de Liefkenshoektunnel tot en met de brug van Temse.

Dit tolstandpunt werd onverkort ondersteund door SP.a kamerlid Magda De Meyer. Maar de bevoegde minister Kris Peeters en burgemeester De Rycke schoten het tolvoorstel onmiddellijk af.

Dat is jammer en erg kortzichtig.

Het argument van minister Peeters is dat de Vlaamse overheid geen geld tekort heeft en de verdubbeling van de brug van Temse makkelijk kan betalen.

Jammer dat de minister de **argumenten** van ABLLO vzw blijkbaar **niet heeft gelezen**. ABLLO vzw vraagt geen tolheffing om de bouw van de brug te financieren. ABLLO vzw wil met de tolgelden gaan investeren in waar nu geen geld voor is: het openbaar vervoer in de regio is ondermaats (zowel de streekbus als de trein op spoorlijn 54 Sint-Niklaas-Mechelen), er zijn veel investeringen nodig om in Temse de negatieve invloed van het ongetwijfeld sterk toenemend verkeer op de N16 te milderen. ABLLO vzw heeft daar talrijke voorstellen rond gedaan, onder meer voor de stationsbuurt van Temse, die geld zullen kosten. Daar dienen de tolopbrengsten in de visie van

ABLLO vzw voor aangewend te worden.

Bovendien vreest ABLLO vzw dat, wanneer het plan om de Kennedytunnel in de toekomst te gaan verbieden voor vrachtwagens zou doorgang vinden, veel vrachtwagens door Temse zullen gaan rijden over de gratis Scheldebrug. **Ook om dat te vermijden is tolheffing voor vrachtwagens ook in Temse, op termijn absoluut onvermijdelijk.**

TREINDIENST WAASLAND 2007: NMBS IS INCOMPETENT.

Op 1 december 2006 organiseerde ABLLO in samenwerking met de stad Sint-Niklaas en de Bond van Trein- Tram- en Busgebruikers (BTTB), een forum omtrent de treindienst in het Waasland nu en later. Een dertigtal aanwezigen woonden het forum bij.

Er werd stilgestaan bij de stedelijkheid van het Waasland, waarin een treindienst drager van het openbaar vervoer zou kunnen zijn. Economische gebieden en aanzienlijke bewoningsconcentraties liggen er verspreid: Sint-Niklaas, Beveren, Temse, Lokeren, Zele en het randstedelijk gebied Belsele/Sinaai. Het spoor is er in vier richtingen aanwezig: naar Antwerpen, Mechelen, Brussel, en Gent, waarbij de grootsteden aanzienlijke randbe-

duurzame mobiliteit

bouwing met veel activiteiten hebben, waar de trein gewoon voorbij rijdt.

De BTTB bracht de probleemstelling. Er wordt niets verbeterd aan het aanbod. Men houdt het niet voor waar, het wordt slechter. Omdat de trein Brussel - Sint-Niklaas in de weg rijdt van de Thalys naar Keulen (die drie minuten vervoegd werd), moet 'onze' trein dan maar vroeger vertrekken om dan in Dendermonde 14 minuten stil te staan. Tijdens het weekeinde wordt de verbinding met Brussel - Sint-Niklaas gewoon afgeschaft. Die trein rijdt dan niet meer tussen Lokeren en Sint-Niklaas. De trein Leuven - Sint-Niklaas rijdt daarom tot Lokeren. Maar de NMBS is zo incompetent, dat ze een onhaalbare dienstregeling voor de trein Leuven - Lokeren heeft opgesteld. De rit-tijden zijn gewoon onuitvoerbaar. Alle treinen op deze weekendverbinding rijden met vertraging en soms wordt er één afgeschaft, om de omloop weer in orde te krijgen.

Op de IC-lijn Antwerpen - Gent werd de klok ook teruggedraaid. De volgtijden tussen treinen zijn in het slechtste geval 17' of 43'. Incompetentie herhaalt zich hier dus ook. De NMBS was niet bij machte om een trein om het half uur te voorzien.

De onkunde is nog erger. Zowat alle aansluitingen worden slechter. Beveren - Gent, 12 minuten te Sint-Niklaas, Sinaai - Gent met 31' te Lokeren, Temse naar Antwerpen 19' te Sint-Niklaas. Zit Febiac nog altijd in de raad van bestuur van de NMBS?

ABLLO bracht oplossingsrichtingen. Door vanaf 10 juni 2007 een bijkomende IR trein in te leggen tussen Gent en Antwerpen, is er een trein om de 20 minuten. Zie het dossier IR-V in

't Groene Waasland van maart 2005.

Maar men zou ook, naar Duits en Zwitsers voorbeeld, alle treinen om het half uur in Sint-Niklaas kunnen laten samenkomen, zodat àlle stations -groot en klein- er beter van worden in alle richtingen. Of men zou de 'zijlijnen' kunnen doorkoppelen naar de grote steden, bijvoorbeeld komend van Temse naar Gent en terug zonder overstap.

De NMBS is ook incompetent wanneer het om integrale kwaliteitszorg gaat. Of is het de federale minister van mobiliteit die geen goed lastenboek opstelt in het zogenaamde beheerscontract? Toegankelijkheid van stations en treinen blijft slecht, communicatie is nog altijd onverzorgd, tariefintegratie met De Lijn zou te mooi zijn voor de klant, plaats voor kinderwagens, fietsen, bagage in de trein is niet de regel.

De bijdragen hierover zijn terug te vinden op: <http://www.abllo.be/mobiliteit.htm> .

Het forum was een inzet van vele vrijwilligers. Nu is het aan de beleidsvoerders om hun vakbekwaamheid en interesse te tonen voor meer duurzame mobiliteit. Mobiliteitsplanning op regionaal niveau is dringend aan de orde. De spoorlijnen en stations kunnen hierin een meer prominente rol in spelen, indien we de NMBS en de voorgedijminister op het juiste spoor kunnen zetten.

ABLLOvzw

foto Gilbert Cant

foto Gilbert Cant

SPOORWEGEN KUNNEN NU 1000 AUTORITTEN PER UUR UIT KENNEDYTUNNEL WEGHALEN.

De automobilistenvereniging VAB klaagt de 70 km/uur snelheidsbeperking in de Kennedytunnel aan. Filevorming, maatschappelijke kosten en onnodige milieubelasting zijn toegenomen, zeggen ze. De toegenomen veiligheid is voor ze een randverschijnsel, en milieubelasting wordt geciteerd voor de schone schijn. Als milieukoepel in het Waasland willen we daar het volgende tegenover stellen. **De NMBS, samen met de federale minister van mobiliteit als voogd, moeten beseffen, dat op de as Gent - Antwerpen de kans op betere mobiliteit zo voor het grijpen ligt. Voeg aan de slechte NMBS-dienstregeling van 10 december 2006 tegen dinsdag 2 januari 2007 twee IR-V-treinen per uur toe op de spoorlijn Antwerpen - Gent.**

Anderhalf jaar geleden werd deze treindienst al voorgesteld door ABLLO vzw in samenwerking met de BTTB vzw. Het volledige dossier is terug te vinden onder:

http://www.abllo.be/pdf2/mobiliteit/trein_antw-gent_2005.pdf.

Helaas zien we dat de treindienst volgende week 10 december een heel stuk slechter wordt op de IC-verbinding Gent-Antwerpen.

De voorgestelde IR-V-treinen kunnen, net als de E17, de hele verstedelijkte corridor rond de E17 ondersteunen met meer duurzame mobiliteit.

1. Treinen rijden volgens het blokstelstel. Ze houden afstand in functie van de remweg. Veiligheid door afstand te houden is hiermee daadwerkelijk verzekerd, hetgeen op overvolle wegen niet het geval is.

2. Kleine piekuurtreintjes moeten vervangen worden door de wervende **IR-V**. Want het is een meer marktgericht treindienstconcept.

3. Treinstellen met vier à zes dubbeldeksrijtuigen volstaan. Strategisch gekozen stopplaatsen tussen het wervende IC- en het tandende L-niveau worden geïntegreerd in de nieuwe treinserie.

4. Het tarief van De Lijn moet toegepast worden op deze treinen. Vlot overstappen is dan ook geen probleem.

5. Maak deze trein toegankelijk voor passagiers met fiets, dan is de aansluiting verzekerd bij het bezoek aan steden.

6. Stel dat er voortaan per IR-V-trein gemiddeld 300 klanten vervoerd worden tijdens de spits. Dan verwerkt de Kennedytunnel hiermee circa 1200 klanten in beide spitsrichtingen samen gedurende één spitsuur. Dit stemt overeen met 1000 autoritten.

7. Want, mensen uit de regio hebben hiermee vaker een alternatief voor het autosolisme.

8. Kleine stopplaatsen zoals Melsele, Belsele en Nieuwkerken-Waas blijven nog om het uur een trein hebben. De Lijn zorgt hier reeds voor de basismobiliteit.

9. Met de **IR-V**-treinen blijft ruimte vrij om tot vier vrachttreinen per uur per richting op de hoofdspoorlijn af te wikkelen. Zo kan elke vrachttrein tot 100 vrachtwagens vervangen. Dit is 400 vrachtwagens per uur per richting minder.

duurzame mobiliteit

10. En in de nu soms overvolle IC-treinen komt ruimte vrij voor vervoer in betere omstandigheden.

Het siert een automobilistenvereniging, indien ze breder denkt inzake mobiliteit. Er is beslist meer dan het vooruitperspectief: veiligheid, sociale rechtvaardigheid, economie, milieu en gezondheid. En van de NMBS en haar voogdijminister verwachten we daadkracht, net alsof het seinhuis van Brussel-Noord is afgebrand.

ABLLO vzw

Antwoord van de Minister :

Geachte ...

Ik dank u voor uw mail.

De beslissing om de maximumsnelheid in de Kennedytunnel te verlagen tot 70 km/uur is er gekomen na enkele zware ongevallen op korte tijd in de tunnel, waarvan enkele met dodelijke afloop. De maatregel geldt op weekdays tussen 6u en 20u en niet op feestdagen en in weekends. Het Vlaams Verkeerscentrum monitort het verkeer op de ring voortdurend met camera's en kan via de variabele verkeersborden op de ring het snelheidsregime aanpassen indien mogelijk.

De maatregel zal binnenkort grondig geëvalueerd worden door het Agentschap Infrastructuur van het Vlaams Gewest, dat onder de bevoegdheid van minister Kris Peeters valt.

Op langere termijn zal het vrachtverkeer hoe dan ook uit de Kennedytunnel worden geweerd. Vrachtwagens zullen dan via de nieuw te realiseren Oosterweelverbinding worden afgeleid. De Oosterweelverbinding zal alleszins de doorstroming van het verkeer in en om Antwerpen ten goede komen.

Daarnaast blijven we verder investeren in het aanbod openbaar vervoer, hetgeen zoals u zelf aangeeft, een alternatief vormt voor het autoverkeer.

Ik hoop u hiermee voldoende informatie te hebben bezorgd.

Met vriendelijke groeten

Kathleen Van Brempt

EEN VREEMDE DRIEKONINGENDAG MET PAASBLOEMEN IN BLOEI!!

6 januari 2007.

In de tuin van het rusthuis 'De Regenboog' in Zwijndrecht is op deze Driekoningendag de kerstversiering nog aanwezig. Vreemd toch dat naast de kerststal en de verlichte kerstboom al enkele Narcissen in bloei staan. In de volksmond heten deze Narcissen ook wel Paasbloemen, omdat ze normaal in de Paasperiode bloeien: eind maart, begin april. Dit jaar bloeiden ze al in januari. Zullen we in de toekomst, als het klimaat steeds warmer wordt, hun naam moeten veranderen in Driekoningenbloemen?

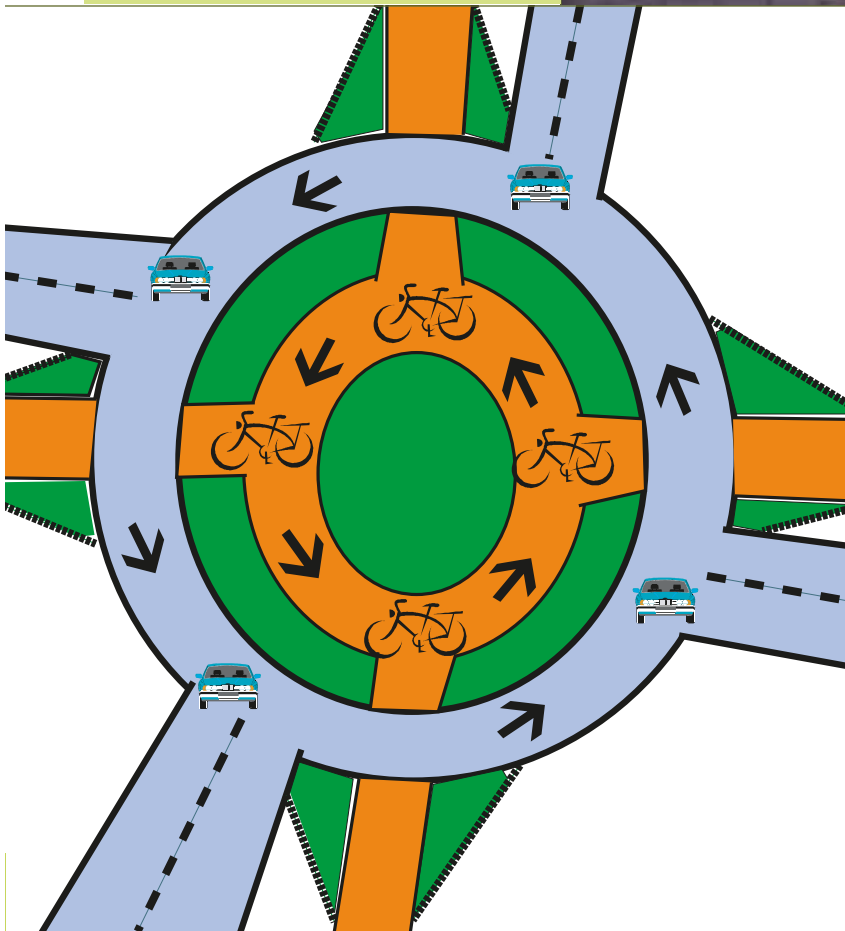
ABLLO vzw

**RONDE PUNTEN
MET TWEE NIVEAUS:
VEILIG EN VLOT VOOR
FIETSERS EN AUTO'S!!**

Waarop wacht men hier
in Vlaanderen?

**Bestaande rotonde
in GOES (Nederland)**

*foto Erik Rombaut
illustratie Gilbert Cant*

A.B.L.L.O. vzw

Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en in het Waasland:
Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas
Secr. Erik Rombaut,
Stationsstraat 126,
9170 Sint-Gillis-Waas.
© + fax 03/770 71 47
erik.rombaut@scarlet.be
www.abllo.be

ONS STREVEN vzw

Milieugroep Tielrode :
B. Heymanstraat 92,
9140 Tielrode.
©03/771 20 92 of 03/711 04 43
www.onsstreven.be

DE RAAKLIJN

Vereniging voor kwaliteit van de leefomgeving te Belsele:
F. De Beleyr,
Kleemstraat 89,
9111Belsele.
©03/722.07.62.

RING-COMITÉ (= Actiecomité

Neen aan de Grote Ring)
Gilbert Cant,
Perstraat 88,
9120 Haasdonk
© 03/775.19.31
gilbert.cant@tiscali.be

Vriendenkring NATUUR- HUIS PANNEWEEL

Paul Maris,
Zandstraat 146,
9120 Haasdonk
© 03/755 15.85

DURME vzw

► **Afdeling Lokeren-Sinaai - Moerbeke:** Bezoekerscentrum, Molsbergenstraat, 9160 Lokeren
© + fax 09/348 30 20.
info@vzwdurme.be
www.vzwdurme.be

► Afdeling Waasmunster -

Elversele:
Freddy Waeterschoot
Smoorstraat 5,
9250 Waasmunster.
© 052/461145

► Afdeling Zele - Berlare - Wichelen :

Jan Maertens,
Dijkstraat 182,
9240 Zele,
tel. 052 / 45 31 41

► Afdeling Hamme - Grembergen :

Frans Van Havermaet,
Rijbunder 1,
9220 Hamme,
Tel. 052/471893

NATUURPUNT

► Waasland NOORD

Jan Dhollander, Bergstraat 25,
9170 De Klinge © 03/770.64.26
jan.dhollander1@telenet.be
www.natuurpunt.be/waasland-noord

► Zuid-Waasland

Liliane Verbeke,
Cauwerburg 15
9140 Temse,
© 03/771.17.43

ECOTEST

Milieuvereniging
gemeente Temse:
Negenoostraat 3,
9140 Steendorp
© 03/774 22 57

WASE IMKERSBOND :

Willy Devriese,
Drie Lindekens 48,
9120 Beveren
© 03/755 15 65
devriese.willy@skynet.be

V.E.L.T.

Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze:
Temmermans Marc
Watermolendreef 126
9100 Sint-Niklaas
marc.temmermans@telenet.be

J.N.M. Jeugdbond voor Natuur- studie en Milieu-bescherming

► **afd. Waasland**
Brecht De Meulenaer,
Beukenhof 16, Nieuwkerken
brecht.de.meulenaer@pandora.be
www.jnm.be/waasland

► **afd Durmeland, Joris Buyl;**
Groenstraat 83, 9160 Lokeren
tel 09/348 84 39
janbuyl@scarlet.be

VOGELBESCHERMING VLAANDEREN

Schuttershof 14, 9100
Nieuwkerken, Sint-Niklaas.
Jan Rodts ©03/296 26 80
info@vogelbescherming.be
www.vogelbescherming.be

HOF TER SAKSEN

Arboretum & groendienst
©03/775 28 51 Haasdonkbaan
101 , 9120 Beveren

HORTUS TER SAKSEN vzw
August De Boeckstraat 17, 9120
Beveren. ©03/755.23.26

C.V.N. Centrum voor natuurbe-
schermingseducatie -regio Waas
D. De Roose,
Schauselhoekstraat 18,
9140 Temse, ©03/771.49.24

Druk in de Weer
Forelstraat 35, 9000 Gent
Tel. 09 224 29 14

E-mail:
info@drukindeweer.be

'T GROENE WAASLAND

Hoofdredactie Dirk Hylebos - Fortenstraat 99
9250 Waasmunster - 052/46 30 51
Boekhouding Maarten Geeraerts - buitenstraat 68
9170 Sint-Gillis tel 03/234 08 13
rek. nr. 000-1709871-52

Vormgeving en coördinatie : 🍏 Maria Van de Vyver 🍏
🍏 Gilbert Cant 03/775 19 31 🍏

e-mail : groene.waasland@gmail.com

Abonnement 5 EURO Oplage 1500 exemplaren

't groene waasland verschijnt **in januari,**
maart, mei, september en november.

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift *'t groene waasland* kan dit
* door **5 EURO** over te schrijven naar *'t groene waasland* op het nr **000-1709871-52**
met vermelding abonnement *'t groene waasland 2007*
en is dan tevens 'toegetroeden' lid van de regionale vzw ABLLO.
*of via een contactadres van één of andere vereniging, die U vindt op de vorige bladzijde

Inhoud:

- 2 ...Woordje hoofdredacteur ... ..Dirk Hylebos
- 3 ...Jagers betrap op het reservaatperceel "Karnemelkputten". ... ..Natuurpunt NOORD
- 4 ...Wase Voedselteams: een nieuwe band van vertrouwen tussen boer en consument... ..ABLLO vzw
- 6 ...Succesvolle on-line petitie voor de buurtweg 14 op het Oud Vliegveld ... ..vzw DURME
- 6 ...Hardrijders nabij school in Sint-Gillis : geen probleem ... ..ABLLO vzw
- 7 ...Nacht van de duisternis en het E34-experiment 3 maart 2007 ... ..ABLLO vzw
- 8 ...Overbelicht ... ..ABLLO vzw
- 8 ...Kerkuilen in Tielrode en Elversele! ... ..Ons Streven
- 9 ...En de vogel van het jaar 2007 is ... ..Vogelbescherming Vlaanderen
- 10 ...Natuurherstel rietkraag te Meerdonk tegen Grote Geule ... ..Natuurpunt NOORD
- 10 ...Eerste geschenkenbeurs te Sint-Gillis-Waas ... ..ABLLO vzw
- 11 ...Wase Boomplantactie bijzonder succesvol ... ..Vogelbescherming Vlaanderen
- 12 ...De aanwezigheid van spindotterbloem in binnendijs alluviale gebieden ... ..vzw DURME
- 15 ...Kalender ... ..'t groene waasland
- 21 ...Winterse schoonheid en vogelpracht ... ..Natuurpunt ZUID
- 24 Kervel ... ..VELT
- 24 Gedicht Alhambra ... ..Jos De Rudder
- 25 ...Het Fonds Duurzaam Afval- en Energiebeheer lanceert zijn eerste projectoproep ... ..ABLLO vzw
- 26 Tol om overlast te vermijden !! ... ..ABLLO vzw
- 26 Treindienst Waasland 2007: NMBS is incompetent. ... ..ABLLO vzw
- 28 Spoorwegen kunnen nu 1000 autoritten per uur uit Kennedytunnel weghalen. ... ..ABLLO vzw
- 29 Een vreemde driekoningendag met paasbloemen in bloei! ... ..ABLLO vzw
- 30 Ronde punten met twee niveaus: veilig en vlot voor fietsers en auto's!! ... ..ABLLO vzw

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift, 27ste jaargang - nr 1; januari 2007 - nr 148
verantwoordelijke uitgever : Willy Van Overloop, Eikenlaan 13, 9111 Belsele

REDACTIE : Liliane Verbeke (foto's), Marc Temmermans, Tonny Temmerman, Katy Beke, Jenny De Laet, Willy Devriese, Jef Verspecht, Romain Van Puyvelde, Dirk Hylebos, Gilbert Cant (foto's).

Alle teksten voor het volgend nummer moeten binnen
zijn **vòòr 15 maart 2007** op het Email-adres :
gilbert.cant@gmail.com of schriftelijk bij Gilbert Cant,
Perstraat 88, 9120 Haasdonk